صوبائی اسمبلی شمال مغربی سرحدی صوبہ

مباحثات

بروز منگل مورخہ 15 جون 1999

(بمطابق 30 صفر 1420 ہجری)

جلد 16 — شمارہ 1

سرکاری رپورٹ

مندرجات	صفحہ نمبر
1۔ تلاوت کلام پاک اور اس کا ترجمہ	1
2۔ مسند نشین حضرات کا تقرر	2
3۔ درخواستوں کے بارے میں کمیٹی کا قیام	2
4۔ وزیراعلیٰ کی بجٹ تقریر	3

صوبائی اسمبلی شمال مغربی سرحدی صوبہ

مباحثات

بروز جمعرات مورخہ 20 فروری 1997

(بمطابق 12 شوال 1417 ہجری)

جلد 1 شمارہ 2

سرکاری رپورٹ

مندرجات

مندرجات	صفحہ نمبر
1۔ تلاوت کلام پاک اور اس کا ترجمہ	1
2۔ حلف وفاداری رکنیت	2
3۔ سپاس تہنیت	2
4۔ سپیکر کا انتخاب	9

صوبائی اسمبلی شمال مغربی سرحدی صوبہ۔

صوبائی اسمبلی کا اجلاس اسمبلی چیمبر پشاور میں بروز جمعرات مورخہ 20 فروری 1997 ، بمطابق 12 شوال 1417ھ صبح گیارہ بجکر پندرہ منٹ پر منعقد ہوا۔

جناب سپیکر، عبدالاکبر خان، مسند صدارت پر متمکن ہوئے۔

تلاوت کلام پاک اور اسکا ترجمہ

اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیطٰنِ الرَّجِیمْ ہ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمْ ہ

قُلْ هٰذِهٖ سَبِیلِیْٓ اَدْعُوْٓ اِلَی اللّٰهِ قف عَلٰی بَصِیرَةٍ اَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِیْ ط وَسُبْحٰنَ اللّٰهِ وَمَآ اَنَا مِنَ الْمُشْرِکِیْنَ ہ وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِکَ اِلاَّ رِجَالاً نُّوْحِیْٓ اِلَیْهِمْ مِنْ اَهْلِ الْقُرٰی ط اَفَلَمْ یَسِیْرُوْا فِی الْاَرْضِ فَیَنْظُرُوْا کَیْفَ کَانَ عَاقِبَةُ الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ط وَلَدَارُ الْاٰخِرَةِ خَیْرٌ لِّلَّذِیْنَ اتَّقَوْا ط اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ہ (سورہ یوسف آیات 107 تا 109)

ترجمہ: تم ان سے صاف کہہ دو کہ میرا رستہ تو یہ ہے۔ میں اللہ کی طرف بلاتا ہوں، اور میں خود بھی پوری روشنی میں اپنا راستہ دیکھ رہا ہوں اور میرے ساتھی بھی، اور اللہ پاک ہے اورشرک کرنے والوں سے میرا کوئی واسطہ نہیں۔ اے محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم تم سے پہلے ہم نے جو پیغمبر بھیجے وہ سب بھی انسان ہی تھے اور انہیں بستیوں کے رہنے والوں میں سے تھے اور انہی کی طرف ہم وحی بھیجتے رہے ہیں پھر کیا یہ لوگ زمین میں چلے پھرے نہیں ہیں کہ ان قوموں کا انجام انہیں نظر نہ آیا جو ان سے پہلے گزر چکی ہیں۔ یقینا آخرت کا گھر ان لوگوں کے لئے اور زیادہ بہتر ہے جنہوں نے پیغمبروں کی بات مان کر تقوی کی روش اختیار کیا، اب بھی تم لوگ نہ سمجھوگے۔ وَمَا عَلَینَا اِلَّی الْبَلاغ ۔

حلفِ وفاداریٔ رکنیت

Mr. Speaker: I welcome those honourable Members who were not present yesterday and request them to please stand before their seats to take Oath. Whether you want to take oath in Urdu or Pushto, option is given.

جناب بشیر احمد بلور: پښتو کښې به اوکړو۔

جناب سپیکر: پښتو کښې؟

(اس مرحلہ پر معزز اراکین نے رکنیت کا حلف اٹھایا اور رجسٹر حاضری پر دستخط ثبت کئے۔)

سپاس تہنیت

بیگم نسیم ولی خان: محترم سپیکر صاحب! ما ټول عمر ستاسو د موجودګئ نه فائده اخستې ده، نن هم پوهیږم نه چه زما اودریدل د قاعدے او د قانون مطابق دی او که نه دی، خو زه پرون نه وومه او لکه څنګه چه تاسو ته معلومه ده حادثه، پرون ورځ واقعه داسے شوے وه، چه په زړه مے څه دی چه هغه مے ونیلے وے۔ هغه خبرے، هغه جذبات، هغه احساسات، زه ونیلے نه شم چه په کومه طریقه نے Express کړم چه تاسو د یو سپیکر په حیثیت باندے دا اسمبلی په کومه طریقه او په کوم شان چلولے ده، په کومه طریقه تاسو اپوزیشن سره سلوک کړے دے، په کومه طریقه تاسو د اپوزیشن دلجوئی کړے ده۔ رښتیا خبره دا ده که تاسو په دے چیئر کښے نه وئ نو اپوزیشن د پاره به په دے اسمبلئ کښے ژوند ډیر ګران وو۔ نو زه که دلته ستاسو د هغے جذبے، ستاسو د هغے طریقے، ستاسو د هغے خدمت، تاسو چه هغه په کومه طریقه باندے په

دے اسمبلئ کښے یو والے ساتلے وو، یوه هم آهنګی مو پکښې پیدا کړے وه او مونږ خلق چه ناست وو او په یو جذبه مو کار کوؤ او تر ډیره حده پورے زمونږه او د حکومتی ډلے په خپل مینځ کښې ټکراؤ نه کیدو او هر څه په افهام و تفهیم کیدل، حتی الامکان کوشش مونږه کړے دے او ډیر کوشش را سره تاسو کړے دے۔ زه ستاسو په وساطت سره د خپلو ملګرو ستاسو په حق کښې هغه ښه جذبات، ښه احساسات په ډیرو ښه الفاظو چه زه ئے نه مومم، ادا کول غواړم چه تاسو په کومه طریقه د دے اسمبلئ خدمت کړے دے، شاید چه داسے خلق په دے اسمبلئ کښې ـــ ما کم از کم زما په دے خپل دورکښې داسے ډیر نه دی لیدلی۔ (تالیاں) ستاسو د کامیابئ، ستاسو د بریالی توب د پاره همیشه په زړه کښې دعاګو یو۔ خدائے د مونږه له هم دغسے سپیکر را کړی، خدائے د هغه له هم وس او طاقت ورکړی چه هم داسے سلوک په اسمبلئ کښې د اپوزیشن سره اوکړی، کوم چه تاسو مونږ سره کړے دے۔ زمونږ به کوشش دا وی که چرته هغه ګډ وډ کیږی، چه لار ورته اوښایو چه اپوزیشن سره خلق د روروَلئ او د برادرئ سلوک کوی۔ ډیره مننه، ډیره شکریه۔ تهینک یو۔

جناب سپیکر: بی بی! ما سره ستاسو د دے خیالاتو د شکریے د پاره الفاظ نشته چه زه د هغے شکریه ادا کړم۔

سید محمد صابر شاه: جناب سپیکر! زه ضروری ګڼړم چه په دے موقع باندے څنګه بیګم نسیم ولی صاحبه ستاسو بطور سپیکر په دے معزز هاؤس کښې چه یو مثبت رول ادا شوے دے او زه به اووایم چه په مخصوص حالاتو کښے څنګه چه ګزشته حکومت په وجود کښې راغلے وو او په هغه وخت کښې چه څنګه اپوزیشن سره د حکومت رویه وه، نو په دے مینځ کښې چه تاسو کوم

کردار ادا کړے وو چه همیشه د اپوزیشن، اګرچه ستاسو د یو پارټۍ سره تعلق وو، تاسو د یو پارټۍ د طرف نه سپیکر جوړ شوے وئی لیکن تاسو همیشه د انصاف ترازو کله هم اپوزیشن ته دا احساس نه وو ورکړے چه ستاسو د طرف نه، د چیئر د طرف نه، په کومه کرسۍ باندے چه تاسو ناست یئ، د هغے چه کوم تقدس وو، هغه تاسو همیشه اوچت ساتلے وو او د اپوزیشن سره ستاسو رویه همیشه منصفانه رویه ساتلے ده او زه که دا اووایم چه تاسو په دے صوبه کښې داسے روایات قائم کړی دی چه کوم د دے نه مخکښے د هغے مثال نه ملاویږی- ولے چه دا یو مخصوص حالات وو- داسے وخت کښے چه خصوصاً چرته کښې نورو خلقو ته به مشکلات شی لیکن ادارو ته، یقیناً دَ ادارو خپل وجود په هغه وخت کښے په خطره کښے وو او دا یو مقدسه اداره چه ده، دا ستاسو په حواله شوے وه او د دے ادارے تقدس، د دے وجود قائم او دائم ساتل، زه وایم دا ستاسو یو داسے تاریخی کارنامه ده چه شاید نه دے نه مخکښے به داسے ټیسټ کښے څوک سپیکر پریوتے وی او نه آئنده څوک سپیکر به داسے ټیسټ کښے پریوځی چه کوم ټیسټ کښې تاسو پریوتے وئی- زه تاسو ته مُبارکبادی درکوم چه تاسو په هغے ټیسټ کښے الله تعالیٰ کامیاب کړی یئ او زه دا یقین ساتم چه راتلونکی وخت کښے چه د دے معزز هاؤس دا مقدسه کرسۍ، دا منصب چه د هر چا په حواله کیږی، دا خو به اوس راتلونکے وخت فیصله کوی، خو چه د هر چا په حواله کیږی، ستاسو په خائے باندے چه کوم سپیکر صاحب راځی نو زه به دا اووایم چه یقیناً ستاسو د کردار په روشنۍ کښے هغه د پاره یو ډیر لوئے د خپلو لارو متعین کولو د پاره تاسو داسے بنیادونه ایښی دی چه په هغے باندے هغوی یقیناً هغه خپل سفر قائم

و دانم ساتلے شی او هم دغسے خنګه چه تاسو د اپوزیشن د مشکلاتو په سلسله کښې د هغوی د پاره د امید یو کرن ونی، نو راتلونکی زمونږ د دے هاؤس چه کوم مشر دے، هغه به هم دغه شان د امید یو کرن ثابتیږی او د حکومت او د اپوزیشن په مینځ کښې به یو مثالی د مینے، د محبت او د اخوت او د یووالی، د یو Bridge ، د یو پلُ په طور باندے به خپل کردار ادا کوی۔ زه په آخر کښې تاسو ته یو خل بیا خراج تحسین پیش کوم او دے شعر سره به زه خپل ګزارشات ختموم چه

زندگی میں دو ہی لمحے مجھ پہ گزرے ہیں گراں
ایک تیرے آنے سے پہلے ایک تیرے جانے کے بعد

ډیره مهربانی۔ (تالیاں)

<u>جناب سپیکر:</u> ډیره مهربانی جی۔

<u>جناب سلیم سیف اللہ خان:</u> بسم اللہ الرحمٰن الرحیم۔ جناب سپیکر! سب سے پہلے تو میں جتنے بھی نئے منتخب اراکین یہاں تشریف لائے ہیں، ان سب کو مبارکباد پیش کرتا ہوں اور ساتھ ساتھ یہ بھی عرض کرتا ہوں کہ میں کئی مرتبہ اس فلور آف دی ہاؤس پر کہہ چکا ہوں کہ اس ایوان کو یہ فخر حاصل ہے کہ ہمارے پانچ سپیکرز صاحبان یا چھ میں کہونگا، کیونکہ کشمیر کو ملا کر چھ بنتے ہیں، ان سب سے بہتر اور اچھے سپیکر صوبہ سرحد اسمبلی کے تھے۔ میرے خیال میں اس وقت کی اپوزیشن نے بھی اس بات کو تسلیم کیا ہے اور میں اس موقع پر آپ کو اپنی اور اپنی پارٹی کی جانب سے مبارکباد پیش کرنا چاہتا ہوں کہ آپ نے اس ہاؤس کو مشکل وقت میں خوش اسلوبی سے چلایا بلکہ جب ہم ٹریژری بینچز پر تھے تو ہم بعض مرتبہ یہ شک کیا کرتے تھے کہ شاید آپ ہمارے نہیں بلکہ اپوزیشن کے سپیکر ہیں۔ میں امید کرتا ہوں کہ آئندہ بھی اس عہدے پر جو سپیکر فائز ہوں گے، وہ بھی آپ

کی چھوڑی ہوئی روایات پر چلیں گے اور جیسے آپ نے ہمیشہ اپوزیشن کو ہر موقع پہ ٹریژری بینچز سے زیادہ موقع دیا ہے، مستقبل کے سپیکر بھی انہی روایات پر چلیں گے اور اس وقت اس صوبے اور ملک کو جو مشکلات درپیش ہیں تو اس سلسلے میں ہماری اپوزیشن میں بیٹھ کر یہ کوشش ہوگی کہ ہم مل کر اس صوبے کی خدمت کریں اور آخر میں کہ چونکہ ہمارے حاجی عدیل صاحب بلا مقابلہ ڈپٹی سپیکر منتخب ہو چکے ہیں، لہٰذا میں ان کو بھی مبارکباد پیش کرتا ہوں اور مجھے خوشی بھی ہے کیونکہ اکثر وقت وہ ہی بولا کرتے تھے اور اب چونکہ وہ ڈپٹی سپیکر ہو گئے ہیں تو وہ اب اتنا زیادہ نہیں بولا کریں گے۔ شکریہ۔ (قہقہے)

Mr. Speaker: Thank you very much.

سردار مہتاب احمد خان: مسٹر سپیکر! بہت شکریہ۔ جناب سپیکر! آج اس اسمبلی کا تاریخی دن ہے۔ اس اسمبلی نے اپنا تین سالہ دور نہایت عزت و وقار سے گزارا ہے اور آج آپ اپنے عہدے سے سبکدوش ہو رہے ہیں اور اس کے ساتھ ساتھ نئے سپیکر کا بھی انتخاب ہو رہا ہے۔ بظاہر جو خراج تحسین محترمہ بیگم نسیم ولی خان، جناب پیر صابر شاہ صاحب اور جناب سلیم سیف اللہ صاحب نے پیش کیا ہے، شاید یہ ظاہری طور پر تو رسمی باتیں لگیں لیکن میں اس بات کو بخوبی جانتا ہوں کہ یہ ان کے ان دلی جذبات اور احترام کے جذبات کے مظہر ہیں جو آپ نے اپنے کردار اور اپنی آئینی ذمہ داریوں سے عہدہ برآں ہوتے ہوئے سر انجام دی ہیں اور خاص طور پر وہ اراکین جو اپوزیشن سے تعلق رکھتے تھے، جس طرح آپ نے حسن سلوک، انصاف اور اس اسمبلی کو بطریق احسن چلانے میں ان کا ساتھ دیا ہے اور ان کے جذبات کا احترام کیا ہے، تو میں سمجھتا ہوں کہ بلاشبہ آپ کا شمار اس اسمبلی کی تاریخ کے بہترین سپیکرز میں ہوتا ہے۔ (تالیاں) گو کہ مجھے اس اسمبلی کا ممبر منتخب ہونے کے باوجود قومی اسمبلی کی سیٹ کا انتخاب کرنا پڑا اور میں اس سارے عرصے میں یہاں موجود نہیں رہا لیکن میں ذاتی طور پر بھی واقف ہوں کہ آپ اپنی ذمہ داریوں کو

جماعتی سطح سے بالاتر ہو کر ادا کرنے کی نہ صرف صلاحیت رکھتے ہیں بلکہ آپ نے اس کا بخوبی اظہار بھی کیا ہے۔ میں اپنی طرف سے اور اس ایوان کے معزز اراکین کی طرف سے بھی آپ کو بے حد دلی مبارکباد پیش کرتا ہوں اور ہم آپ کیلئے دعاگو ہیں کہ آپ نے سیاست میں اپنا جو مقام کمایا ہے' اللہ تعالیٰ اس میں اور اضافہ کرے۔ اس کے ساتھ ساتھ جناب سپیکر' آج حاجی عدیل صاحب ہمارے بلا مقابلہ ڈپٹی سپیکر منتخب ہوئے ہیں' تو میں ان کو بھی مبارکباد دیتا ہوں (تالیاں) اورہمیں یقین ہے کہ وہ اپنے آئندہ آنے والے وقت اور صلاحیتوں کو اس ایوان اور اس صوبے کی بہتری کیلئے استعمال کریں گے۔ میں آپ کا بے حد شکریہ ادا کرتا ہوں۔

Mr. Speaker: Thank you very much.

جناب پیر محمد خان: جناب سپیکر صاحب! اجازت دے؟

جناب سپیکر: جی۔

جناب پیر محمد خان: یو دوه درے خبرے اوکړمه۔ خبرے خو زمونږه محترم ممبرانو صاحبانو، بی بی صاحبے او سردار مهتاب صاحب هم خبرے اوکړے، زیاتی خو خبرے پکار هم نه وے، خو زه صرف دا یوه خبره په دے کښے اضافه کول غواړم چه تاسو به په خپل وخت کښ کله رولنګ ورکوؤ نو هغے د پاره چه تاسو څومره تیاری کړے ده، څومره محنت کړے دے او د کومو کومو اسمبلو هغه ریکارډ تاسو راغوښتے دے، دا ریکارډ زمونږ نه پټ نه دے او مونږ ته د هغے پته ده او د سپیکر هم دغه کردار دے چه هغه تاسو ادا کړے دے۔ یو سپیکر خو دا هم کولے شی چه دے خانے نه پوائنټ آف آرډر باندے یو ممبر پاسی او هغه د هغه خانے نه رولنګ واوروی خو دا ښه طریقه نه ده۔ تاسو چه کله رولنګ اورولے دے نو هغه له پاره ښه تیاری کړے ده او

هغه بنه په قوانین کښې مکمل، په اصولو کښې دننه رولنگ تیار کړے دے او بیا دلته اسمبلئ کښې پیش شوے دے۔ چه کله تاسو په اپوزیشن کښې وئ نو ما ته هغه وخت هم یاد دے چه د اپوزیشن هم بنه بهترین کردار تاسو ادا کړے دے۔ څنګه چه د اپوزیشن کردار وی، د هغې نه تاسو تیز تلے یئ، بنه تیاری مو کړے ده او هغه سټیج دے خائے نه تاسو چه څه طریقه باندے قابو کړے وو نو هغه ما ته یاد دی۔ ستاسو ډیر بنه کردار دے خو چه کله تاسو دے چیئر ته تلے یئ نو بیا دا کردار کوم چه دوئ اقرار اوکړو، څه هم د دے اقرار کوم چه تاسو بنه په انصاف او په عدل سره چلولے دے او هر سپیکر چه دے کرسئ له راځی نو که د هغه رولنګ دے نو هم پکار ده چه هغه تیاری اوکړی او په بنه سوچ سمجھ سره هغه بیا په دے ایوان کښې هغه خپل رولنګ ورکوی او د هغه د نور سټاف متعلق فیصلے راځی نو هغه هم په انصاف او عدل سره پکار وی چه د دے ځائے نه یو ممبر منتخب شی او هلته سپیکر کیښی نو د هغه په کردار کښې بیا فرق راشی څکه چه د دے ځائے پوزیشن یو دے او د هغه ځائے پوزیشن بل دے۔ هلته دے د جج په حیثیت ناست دے، د یو صدر په حیثیت ناست دے، د یو منصف په حیثیت ناست دے، دلته د عام ممبر په حیثیت ناست دے یا د وزیر په حیثیت ناست دے۔ د اپوزیشن او د حکومت مینځ کښې جھګړے وی، د دوئ مینځ کښې په یو خبره باندے یا په یوه مسئله باندے اختلاف راځی۔ د حکومت یو موقف وی، د اپوزیشن بل موقف وی، د دے کله چه فیصله راځی نو د چیئر نه راځی او چه چیئر په هغې کښې فریق شی، سائډ واخلی نو بیا انصاف به دے ځائے کښې نه شی راتلے۔ د دے وجه نه جناب سپیکر صاحب، زما به دا Request وی، آئینده چه هر څوک سپیکر راځی نو

که زه پخپله راخمه او که بل څوک راځي که زه راشمه، خو زه به انصاف راولم ځکه چه زه آزاد ممبر یم، د یو پارټئ نه ځان نه مجبوره کوم او که بل څوک راشي، ځکه الیکشن دے، په دے کښے د ګټے بیلاد چانس د هر چا شته نو هغه له هم پکار دي چه هغه کردار ادا کړي چه کوم تاسو ادا کړے دے یا بیرسټر صاحب ادا کړے وو او زه ستاسو ښه انصاف او عدل ښه Appreciate کوم۔ شکریه جي۔

سپیکر کا انتخاب

<u>جناب سپیکر</u>: دا څومره چه تقریرونه اوشول، ما چه څنګه مخکښے اوونیل ما سره خو الفاظ نشته خو زه به صرف دا اووایم چه دا درے کاله مونږ څه محنت کړے وو، د هغے په نتیجه کښے نن د بی بی، نورو مشرانو چه په هغے کښ سردار صاحب، سلیم خان، پیر محمد خان او د صابر شاه صاحب په دے تقریرونو کښ ما ته ایوارډ ملاؤ شو۔ زه به دا وایم چه ما ته ملاؤ شو خو زه وایمه که فرض کړه دا څنګه چه همیشه طور باندے د دے اسمبلئ روایات راغلی دي، دا ډیر په افهام و تفهیم، اګرچه دا د دے چیئر نه څه خبره نه ده، زه د عبدالاکبر په حیثیت باندے که زه وایم که دا ماحول هم دغه شان خوږ پاتے شو او په ځائے د دے چه الیکشن، اګرچه مونږه خو بندوبست کړے دے خو په افهام و تفهیم باندے او په رورولئ باندے دا کار اوشو نو زما په خیال چه دغه الیکشن ته که ضرورت را نه شي نو دا به هم د دے اسمبلئ یو ډیر ښه روایت پاتے شي۔ پیر محمد خان صاحب!

<u>جناب پیر محمد خان</u>، جناب سپیکر صاحب! زه د دے ټول هاؤس شکر ګزار یمه او دا ممبران ما پسے هلته ډیر لاړل *راغلل*۔ زما رونړه دي، دوستان دي، په دے

هاؤس کښې چه مونږه څومره دا ممبران دلته کښې ناست يو نو د دوئ حيثيت داسے وی لکه په کالج يا په سکول کښې هغه کلاس فيلو ناست وی۔ د دوئ يو بل سره محبت وی۔ په دے هاؤس کښې هر څه خبره که راشي‌خو چه د دے خانے نه چه بهر شی نو بيا دا ټول دوستان وی، خواه که هغه داپوزيشن نه وی او که هغه د حکومت خلق وی نو چه دے خانے کښې زمونږه يو بل سره څنګ تُو تُو مَيَں مَيَں اوشی او هغه مونږ بهر هم يو بل سره هغه حل نه کړو او په رورولئ لاړ نه شو نو هغے نه زمونږ صوبے ته نقصان رسی۔ زمونږه په دے ملک کښې څه داسے غونډے روايات دی، په بعضے اسمبلو کښې جهګړے وغيره ډيرے راغلی دی، زمونږ په دے اسمبلئ کښے يو واقعه دوۀ نه علاوه، د 1988، نه په ديخوا زه متواتر دا څلورم خل دے، منتخب شوم، دلته اکثر ښه روايات پاتے شوی دی، د خدائے فضل دے ډير ښه روايات پاتے شوی دی۔ اوس په قومی اسمبلئ کښے، پنجاب کښے هلته هم هغوی څه داسے روايات قائم کړی دی چه هغه لږ کوټی مونږه له پکار دا وو چه پهل مونږه کړے وے خو هغوی پهل اوکړو، نو هغے نه هم مونږه دلته کښے متاثره شو۔ زمونږه ا رونړه ممبران، دوئ سحر نه ديخوا بار بار ما ته Request کوی چه ته خپل کاغذات Withdraw کړه او ټول درپسے راغلی دی، تاسو راته ډير ګران يئ، يا په دے وخت کښے چه تاسو د دے کرسئ نه روان يئ او اليکشن کښے به ـس شامليږی، اميد دے چه کامياب شئ څکه چه تاسو د خپلے حلقے هم ډير ندمت کړے دے، د دے اسمبلئ، د دے صوبے هم ډير خدمت کړے دے، زما ين دے چه منتخب به شئ۔ بی بی درته دُعا هم اوکړه چه دعائے اوکړه نو ا دا خيال دے د هغے نه دا مطلب دے، تعاون درسره هم کوی نو که چرے

کامیاب شئ او بیا راشئ که د اپوزیشن هغه کردار وی نو هم انشاء الله هغه زور کردار ما ته یاد دے، هغه به په شریکه ادا کوو او که چرته کنبے خدائے د نه کړی، ناکام شئ نو هغه به په صبر سره تاسو برداشت کوئ او خپل ټائم پاس کوئ به۔ زه ستاسو په وساطت سره د ټول هاؤس شکریه ادا کوم او ستاسو په هغه Request او د دوئ په هغه Request به خپل کاغذات Withdraw کړم۔

(تالیاں)

جناب سپیکر: پیر محمد خان صاحب! زما به یو Request وی، چونکه زمونږ رولز د لاندے Withdrawal نه پس Valid Candidates' List شائع کیږی او بیا بیلټ پیپرز په هغه حساب باندے چھاپ شی۔ چونکه Withdrawal د پاره بیګاه د شپے ګیاره بجے ټائم مقرر وو، Withdrawal د پاره ټائم ختم شوے دے او Valid Candidates' List هم شائع شوے دے او بیلټ پیپرز هم چھاپ شوی دی نو په خائے د دے که تاسو ریټائرمنټ اوکړئ، 'Withdrawal' چونکه د نیشنل اسمبلئ رولز کنبے خو Withdrawal شته، Sub-rule (4) کنبے خو زمونږ دے کنبے Withdrawal شته، هغه کنبے د الیکشن نه مخکنبے Any time تاسو Withdrawal کولے شئ، زمونږ رولز کنبے د شپے ګیاره بجو پورے Withdrawal کیدے شی نو که تاسو ریټائرمنټ اوکړو نو زما په خیال په خائے د دے چه Withdrawal چونکه خمونږه رولز کنبے بیګاه د شپے د هغے ټائم تیر شوے دے نو Retirement from contesting the election -----

Mr. Ali Afzal Khan Jadoon: Mr. Speaker, Sir!

جناب سپیکر: جی۔

جناب علی افضل خان جدون: جناب سپیکر! میں آپ کی توجہ -----

سردار مہتاب احمد خان: ریٹائرمنٹ ہے۔

جناب علی افضل خان جدون: اچھا۔

Sardar Mehtab Ahmad Khan: Retirement from contest.

Mr. Ali Afzal Khan Jadoon: O.K. Thank you, Sir.

جناب محمد افتخار خان مہمند: جناب سپیکر صاحب! ما گزارش دا کولو جی څنګه چه تاسو مہربانی اوکړه، ما گزارش دا کولو که د رول 240 لاندے دا رول 8 او Sub-rule (4) کښے تاسو لږ Relaxation ورکړئ جی And we can allow the honourable candidate to -----

جناب سپیکر: زما خیال دے چه Rule 240 is for suspension of rule. نو بیا What is a difficulty and what is a inconsistancy? هغه کښں الفاظ دا دی۔ Instead of 240, if you move for 241, which is for residuary powers of the Speaker, I think he should be allowed to retire from election.

Mr. Muhammad Iftikhar Khan Mohmand: Sir, so we request the Chair to use his discretionary powers under rule 241.

Mr. Speaker: Yes, I want to draw the attention to rule 241, "Any matter arising in connection with the business of the Assembly and its Committees, for which no specific provision exists in these rules, shall be decided by the Speaker and his decision shall be final". So as there is no provision for retirement in our rules, therefore, I am using the powers under rule 241 and allow

Mr. Pir Muhammad Khan to retire from contesting the election. (Applause) Now we have only one candidate left Mr. Hidyatullah Khan and he is declared un-opposed. (Applause)

میں جناب ہدایت اللہ خان صاحب سے گزارش کروں گا کہ وہ آئیں اورسپیکر کے عہدے کیلئے حلف اٹھائیں۔

(اس مرحلہ پر جناب ہدایت اللہ چمکنی نے نئے سپیکر کے عہدے کا حلف اٹھایا۔)

Mr. Speaker: The House is adjourned for fifteen minutes.

(اس مرحلہ پر اجلاس کی کارروائی پندرہ منٹ کیلئے ملتوی کر دی گئی۔)

(وقفہ کے بعد جناب سپیکر، ہدایت اللہ چمکنی مسند صدارت پر متمکن ہوئے)۔

جناب سپیکر: بسم اللہ الرحمٰن الرحیم۔ معزز اراکین صوبائی اسمبلی! چونکہ ڈپٹی سپیکر کے عہدے کیلئے حاجی محمد عدیل صاحب کے علاوہ کسی اور معزز رکن نے کاغذات نامزدگی داخل نہیں کرائے ہیں، لہٰذا حاجی محمد عدیل، ایم پی اے، کو ڈپٹی سپیکر کے عہدے کیلئے Un-opposed کامیاب قرار دیا جاتا ہے۔ (تالیاں) ان سے گزارش ہے کہ سٹیج پر آ کر اپنے عہدے کا حلف اٹھائیں۔

(اس مرحلہ پر حاجی محمد عدیل نے ڈپٹی سپیکر کے عہدے کا حلف اٹھایا۔)

(تالیاں)

جناب آفتاب احمد خان شیرپاؤ: جناب سپیکر! دا اعزاز، په دے زه خوشحاله یم چه ما ته ملاو شو چه تاسو ته او ډپټی سپیکر صاحب ته زه مبارکبادی پیش کرمه۔ ستاسو او د ډپټی سپیکر صاحب انتخاب په دے لحاظ هم منفرد دے چه دا دواړه بلا مقابله اوشو او دا هم به اوشو خکه چه سپیکر او ډپټی سپیکر د دے هاؤس تقدس ساتلو د پاره او انصاف کولو د پاره دوه ډیرے اهمے عهدے

دی۔ ستاسو او د ډپټی سپیکر پارلیمانی تجربه هم ډیره ده او بذات خود تاسو سره زمونږ چه کوم وخت په تیره اسمبلئ کښے تیر شوے دے، ستاسو اصول او ستاسو تجربے چه کله مونږ مخامخ کیدو نو زه دا امید لرمه چه په دے هاؤس کښے پارلیمانی طریقه کار او دا هاؤس چه په ټول ملک کښے همیشه خلقو هم دے هاؤس ته کتلی دی، تاسو به هغه هم هغه شانتے څنګه چه مخکښے تاسو یو کردار ادا کړے وو، انشاء الله تعالٰی چلوئ۔ زه د خپلے پارټئ د طرفه تاسو ته دلی مبارکباد درکومه او چونکه اوس ستاسو ذمه واری په دے لحاظ سره هم زیاته اهمه ده چه حکومت که ډیر هم مضبوط وی خو زمونږ بنیادی ذمه وارئ دے هاؤس پورے تړلے دی او دے هاؤس کښے اپوزیشن همیشه سپیکر ته ګوری او زمونږ دا امید دے او دا توقع ده چه تاسو به انشاء الله تعالٰی یو ډیر ښه کردار ادا کوئ۔ دا زمونږ امید دے۔ زه په دے موقع باندے چونکه دا طریقه کار وی چه نوے سپیکر راشی، هغه ته مبارکبادی پیش کولو سره سره د سابقه سپیکر تعریف هم یو طریقه کار صرف نه دے بلکه ستاسو په دے کرسئ باندے چه کوم سابقه سپیکر ناست وو، د هغه کردار بیګم صاحبے په دے هاؤس کښے او ټولو مشرانو د هغه تعریف اوکړو او مونږ ته په دے فخر دے چه هغه یو ډیر ښه کردار ادا کړے وو او اوس تاسو په دے منصب باندے راغلئ او زه امید لرمه چه تاسو به هم هغه شانتے کردار ادا کوئ۔ زمونږ د پارټئ د طرفه زه تاسو ته د مکمل تعاون یقین دهانی درکومه چه مونږ به په دے هاؤس کښے د دے هاؤس تقدس، د دے هاؤس روایات برقرار ساتو او تاسو سره به مکمل تعاون کوو۔ (تالیاں)

نوابزادہ محسن علی خان: جناب سپیکر صاحب! میں بھی آپ کو اور جناب ڈپٹی سپیکر

صاحب کو دلی مبارکباد پیش کرتا ہوں کہ آپ دونوں بلا مقابلہ اس معزز ایوان کے سب سے اہم عہدوں پر منتخب ہوئے ہیں۔ جہاں تک آپ کی ذات کا تعلق ہے تو خدا کا فضل ہے کہ آپ ایک وکیل بھی رہ چکے ہیں اور وکالت کو بہت اچھے طریقے سے سمجھتے بھی ہیں۔ قانون اور رولز کے بارے میں آپ کو اچھا خاصا علم بھی ہے اور آپ اس معزز ایوان کے پہلے بھی سپیکر رہ چکے ہیں اور اس وقت بھی آپ کا کردار بہت ہی اچھا تھا۔ جیساکہ میرے فاضل بھائی، آفتاب احمد خان شیرپاؤ صاحب نے آپ کے سامنے ذکر کیا ہے کہ یہ ایک نیا دور ہے اور انشاء اللہ تعالیٰ اس اجلاس کے بعد کیونکہ موجودہ اجلاس تو صرف الیکشن اور Ascertainment تک محدود ہے اور اس کے بعد باقاعدہ اسمبلی کی کارروائی انشاء اللہ تعالیٰ شروع کی جائے گی اور اس میں سب سے اہم کردار اس معزز ایوان میں آپ ہی کا ہوگا کیونکہ آپ نے اس ہاؤس کو چلانا ہے۔ جناب سپیکر! میں اپنی اور میرے دوسرے معزز اراکین، جو آزاد نمائندگی حاصل کرکے یہاں آئے ہیں، کی طرف سے بھی، ان کے Behalf پر بھی آپ کو پوری یقین دہانی کراتا ہوں کہ ہمارا آپ کے ساتھ مکمل تعاون ہوگا بلکہ اس معزز ایوان کے ساتھ انشاء اللہ مکمل تعاون ہوگا اور ہماری یہی کوشش ہوگی کہ ہم آپ کے ساتھ اور قائد ایوان کے ساتھ مل کر اس معزز ایوان میں ایسی روایات قائم کریں جو پہلے قائم کی گئی ہیں۔ آزاد ممبران جو ماضی میں یہاں رہ چکے ہیں، کے بارے میں جو کچھ بھی کہا گیا ہے، آپ دیکھیں گے اور اس معزز ایوان کے اراکین دیکھیں گے کہ موجودہ آزاد ممبران جو اس معزز ایوان میں آئے ہیں، انشاء اللہ ایک ایسا کردار ادا کریں گے جو صوبہ سرحد کی تاریخ میں ایک نمایاں کردار ہوگا۔ جہاں تک ڈپٹی سپیکر کا تعلق ہے تو ڈپٹی سپیکر صاحب بھی اس معزز ایوان میں تین، چار مرتبہ منتخب ہوکر آئے ہیں، وہ صوبائی وزیر بھی رہ چکے ہیں اور مجھے ان سے بھی پوری توقع ہے کہ وہ بھی جب آپ کی کرسی پر بیٹھیں گے تو وہ بھی انشاء اللہ تعالیٰ اس معزز ایوان کے اراکین کے ساتھ مکمل تعاون

کریں گے۔ مہربانی۔ (تالیاں)

ارباب سیف الرحمان، جناب سپیکر! زه ستاسو خوش آمدید او مبارکبادی په هغه ښو شعرونو باندے کوم، کوم چه په سن 1962 کښې سردار بهادرخان په نیشنل اسمبلئ کښې د مولوی تمیزالدین خان د سپیکرشپ د انتخاب په موقع باندے ونیلی وو۔ کوم شعر چه سردار بهادرخان ونیلے وو هغه شعر به زه اووایم۔

ترس رہی تھیں تیری دید کو جو مدت سے
وہ بے قرار نگاہیں سلام کہتی ہیں (تالیاں)

جناب سپیکر! تاسو چه کومه گزشته زمانه کښې د سپیکرشپ هغه فرائض انجام کړی وو، مونږ په هغے باندے فخر کوؤ۔ تاسو هغه په ډیره صحیح طریقے باندے خپله کارروائی چلولے وه۔ تاسو په هاؤس کښې د ټریژری بنچز او د اپوزیشن څه فرق نه وو کړے، ټولو له تاسو همیشه موقع ورکړے وه او په صحیح طریقه باندے تاسو هغه اسمبلی چلولے وه۔ چونکه ستا او زما تعلق د اسلامیه کالج نه شروع دے، ستا کردار ما ته همیشه معلوم دے، زه ستا په کردار باندے فخر کوم۔ دویم تا سره چه کوم ډپټی سپیکرشپ حاجی عدیل صاحب ته ورکړے شو نو د هغه په کردار باندے هم فخر پکار دے ځکه چه یو ځلے چا حاجی عدیل ته اووئیل چه ته صحیح پښتو نه شے ونیلے، هغه ورته اووئیل چه پښتو صرف ژبه نه ده، دا د غیرت نامه ده او ما کښې غیرت شته دے۔ (تالیاں) نو زه تاسو دواړو ته مبارکباد وایم او ستاسو دواړو نه دا امید لرم چه تاسو به د باچا خان په اصولو باندے په صحیح طریقه روان یئ او د دے قوم خدمت به کوئ۔ شکریه۔

جناب اکرم خان درانی: جناب سپیکر صاحب! هر څه نه اول زه تاسو ته او ډپټی سپیکر صاحب ته د زړه د ګهرائئ نه مبارکباد پیش کوم۔ ستاسو په دے بلا مقابله انتخاب باندے د خپل طرف نه او د خپل جماعت د طرف نه مبارکبادی پیش کوم او یقیناً مونږ په دے باندے خوشحاله یو او زمونږ زړه غوښتل چه چرته زمونږ صوبه کښے یو خل داسے مضبوط حکومت راشی، ولے چه هره یوه پارټی دا دعوئ لری چه مونږ به د دے صوبے د پاره په هر قیمت باندے خپل خان هر تکلیف ته غورزؤ، نو نن یو مضبوط غوندے حکومت دلته جوړ شوے دے۔ زمونږ د جماعت هم دا فیصله ده، مونږ ته هدایات دا دی چه مونږ په دے ایوان کښې او د ایوان نه بهر د دے حکومت سِره کارونو کولو باندے غیر مشروط طور سره د تعاون یقین دهانی ورکوؤ۔ (تالیاں) او زه به دلته د خپل جماعت د طرف نه د آزاد اپوزیشن په حیثیت باندے ناست یم او که چرته څه کارونه وی نو انشاء الله مونږ به د ټولو نه وړاندے په هر قدم، او که چرته د دے صوبے د ترقئ د پاره نه وو، د اسلامی نظریاتو د پاره نه وو او د دے سره سره د پښتو روایاتو د پاره نه وی نو مونږ به په دے قدم باندے کهلم کهلا خپل طرف نه د مخالفت اظهار کوؤ او زه په آخر کښے یو خل بیا تاسو ته مبارکباد پیش کومه۔

میاں مظفر شاه: جناب سپیکر صاحب! یو Request کومه سر، چه بعضے ممبران مونږ کښې نوے دی نو د دوئ مونږ ته پته او نه لګیده۔ د دوئی د پارټئ د نوم تاسو مونږ ته وضاحت اوکړئ۔

جناب اکرم خان درانی: زه به جناب وضاحت اوکړم۔ زه د جمیعت علمائے اسلام (فضل الرحمن صاحب ګروپ) نه تعلق لرم۔ اکرم درانی زما نوم دے او د

بنوں پی ایف۔ 58 نه دلته د ممبر په حیثیت باندے راغلے یم۔

جناب شیر زمان شیر، محترم جناب سپیکر صاحب! تاسو له د دے نن ورځے په مناسبت چه تاسو د سپیکر عهده واغسته، تاسو ته او ډپټی سپیکر صاحب ته۔۔

جناب سپیکر، لږ تاسو هم خپل تعارف اوکړئ، بعض کسان شاید چه داسے وی چه تاسو نه پیژنی۔

جناب شیر زمان شیر، ښه جی۔ محترم سپیکر صاحب! شیر زمان شیر زما نوم دے او د حلقه پی ایف۔27 صوابئ نه منتخب شوے یم۔ نه جی، په آزاد حیثیت باندے راغلے یم او په پاکستان مسلم لیگ کښں مے شمولیت اختیار کړے دے په رومبۍ خل باندے۔ (تالیاں) محترم سپیکر صاحب! تاسو ته او ډپټی سپیکر صاحب ته مبارکباد پیش کوم۔ څنګه چه آفتاب احمد خان شیرپاؤ صاحب اووئیل چه تاسو مخکښے دلته سپیکری کړے ده ډیر د انصاف په بنیاد باندے، انشاء الله مونږ ستاسو نه او د ډپټی سپیکر صاحب نه هم دغه توقع راروان وخت د پاره لرو او زما محترمو یو یو شعر اووئیلو، ما ته هم یو شعر یاد دے

دا دِ څه عشق دے چه دیدن پسے دیار ګرځے ته

عشق خو هغه دے معشوقه همیش صادق پسے ځی

مونږ نن تا پسے درغلو جی او ته بلا مقابله منتخب شوے۔ مونږه بیا تا له مبارکباد پیش کوؤ۔ والسلام۔ (تالیاں)

سید علی شاہ، بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحِیمِ۔ جناب سپیکر! میرا نام سید علی شاہ ہے اور میں پی۔ ایف۔2 پشاور۔2 سے منتخب ہوکر آیا ہوں۔ جناب سپیکر! میں آپ کو بلا مقابلہ سپیکر اور حاجی عدیل صاحب کو بلا مقابلہ ڈپٹی سپیکر منتخب ہونے پر دلی مبارکباد پیش کرتا ہوں۔ یہ

آپ کا کردار ہی ہے جس کی وجہ سے آج پورے ہاؤس نے آپ پر اعتماد کیا ہے اور یہ خوشی کی بات ہے کہ سب جماعتوں نے اور ہمارے آزاد نمائندوں نے بھی آپ پر اعتماد کیا ہے اور اس وجہ سے انشاء اللہ تعالیٰ آپ کو یہ موقع ملے گا کہ آپ بلا امتیاز اس ہاؤس کی آئینی طور پہ خدمت کرسکیں۔ جناب سپیکر! آپ 1993 میں منتخب ہوئے لیکن وہ نامساعد حالات تھے، مشکل حالات تھے لیکن آپ کا جو کردار تھا' وہ غیر جانبدارانہ تھا اور وہ آپ کی خدمات تھیں جو آج بھی لوگوں کے دلوں میں نقش ہو چکی ہیں۔ میں آپ کو اور حاجی عدیل صاحب کو ایک مرتبہ پھر مبارکباد پیش کرتا ہوں۔ جیسے کہ میرے دوست' جناب سلیم سیف اللہ صاحب نے کہا کہ ہم خوش ہیں کہ حاجی جاوید ـــــ حاجی عدیل صاحب (قہقہے) ----

نوابزادہ محسن علی خان، جناب سپیکر صاحب! میرے خیال میں حاجی جاوید ابھی تک سید علی شاہ صاحب کے اعصاب پر سوار ہیں۔

سید علی شاہ: نہیں جناب' ایسی کوئی بات نہیں ہے۔ وہ ہمارے دوست اور بھائی ہیں، الیکشنز ہوتے رہتے ہیں' گزر جاتے ہیں' کوئی ذاتیات نہیں ہے۔ اگر نام آ گیا ہے تو ایسی کوئی بات نہیں ہے۔ حاجی عدیل صاحب ایک اچھے پارلیمنٹیرین ہیں لیکن ہمارے اکثر بھائیوں اور دوستوں کو یہ گلہ تھا کہ وہ بولتے بہت ہیں۔ تو شکر ہے کہ وہ آج ڈپٹی سپیکر ہو گئے ہیں' وہ کم بولیں گے تو ہمیں موقع ملے گا۔ میں آپ دونوں کو خراج تحسین اور دلی مبارکباد پیش کرتا ہوں۔ شکریہ۔

جناب علی افضل خان جدون، جناب سپیکر! آج اس مبارک موقع پر جب کہ پورے ایوان نے آپ پر اور صوبہ سرحد کی عوامی نیشنل پارٹی اور مسلم لیگ پر مشتمل مخلوط حکومت پر جس اعتماد کا اظہار کیا ہے' وہ واقعی تاریخی اقدام ہے اور جناب سپیکر' جس پیشے سے آپ کا تعلق ہے' انصاف کی فراہمی اور حصول انصاف کی جد و جہد' آج اسی توقع سے صوبہ سرحد کا یہ عظیم انتخابی منتخب ادارہ آپ سے یہ امید وابستہ کرتا ہے کہ آپ اس

اسمبلی کی شاندار روایات کو حسب سابق قائم رکھیں گے اور ایک نئی مثال قائم کریں گے۔ آپ کا تعلق جس سیاسی جماعت سے ہے تو اس سے آپ کی وابستگی بھی لازوال ہے۔ اکثر لوگ جب اپنی وفاداریاں تبدیل کر جاتے ہیں تو وہ عوام کے مینڈیٹ پر پورا نہیں اترتے۔ آپ نے ہر دور میں اپنی جماعت کے ساتھ جو وفاداری نبھائی ہے اور میں معذرت کے ساتھ یہ کہوں گا کہ جب جماعت کے ساتھ وفاداری نہ ہو تو پھر ملک کی خدمت بھی مشکوک ہو جاتی ہے۔ میں آپ کے ساتھ ساتھ بلا مقابلہ منتخب ہونے والے ڈپٹی سپیکر، حاجی عدیل صاحب کو بھی مبارکباد پیش کرتا ہوں جنہوں نے اپنے پارلیمانی تجربے، پارلیمانی قیادت اور ذہانت سے اس ایوان کی خدمت کی ہے اور جہاں تک یہ تاثر ہے کہ وہ اب ڈپٹی سپیکر بن گئے اور شاید کچھ Speak کم کریں گے تو میں اس تاثر کو زائل کرنا چاہتا ہوں۔ اب تو شاید ان کو زیادہ موقع ملے گا۔ ایک موقع ان کو اس وقت ملے گا جب آپ انہیں موقع فراہم کریں گے اپنی عدم موجودگی میں اور دوسرا ایوان میں چونکہ وہ ہر وقت حاضر ہوں گے، اسلئے جناب سید علی شاہ صاحب اور ہمارے دوسرے مہربان جو یہ سمجھتے ہیں کہ وہ کم بولیں گے، تو ان سے میں یہ کہوں گا کہ اس پر وہ ذرا نظر ثانی فرمائیں کیونکہ جب وہ بولتے ہیں تو وہ زعفران کھلاتے ہیں، اچھی بات کرتے ہیں اور ہم ان سے بہت کچھ سیکھ سکتے ہیں اور جناب سپیکر، میں اس کے ساتھ ساتھ پیر محمد خان صاحب کو بھی مبارکباد پیش کرتا ہوں کہ انہوں نے آج اچھی روایت کا مظاہرہ کرتے ہوئے سپیکرشپ سے اپنے کاغذات نامزدگی واپس لیے ہیں اور اس ایوان کے تقدس کو برقرار رکھا ہے۔ مجھے امید ہے کہ جناب والا، کہ آپ ایوان کا تقدس اورممبران کی اسی طرح حوصلہ افزائی فرمائیں گے جس طرح آپ نے اپنے پچھلے دور میں اس ایوان کے تقدس کو بحال رکھا تھا۔ شکریہ۔

جناب سید احمد خان: بسم اللہ الرحمٰن الرحیم۔ جناب سپیکر! میرا نام سید احمد خان ہے۔ میرا تعلق چترال سے ہے جو اس صوبے کا انتہائی پسماندہ علاقہ ہے اور میں پاکستان

مسلم لیگ کے ٹکٹ پر کامیاب ہوکر آیا ہوں۔ میں اپنی طرف سے آپ کو دلی مبارکباد پیش کرتا ہوں اور یہ عرض کرنا بھی ضروری سمجھتا ہوں کہ اس بار قوم نے مسلم لیگ اور اے این پی کو جو مینڈیٹ دیا ہے تو اسی مقدس ایوان نے آپ کو یہ مینڈیٹ دیا ہے اور یہ آپ پر ایک بھاری ذمہ داری ہوگی کہ آپ ایوان کو ایسے طریقے سے لیکر چلیں گے کہ انشاء اللہ آپ کے نقش قدم پر چل کر ہماری جو حکومت بنے گی، وہ بھی قوم کی امیدوں پر پوری اترے گی۔ جناب والا! جہاں تک اس ایوان کے سابق کردار کا تعلق ہے تو اس بارے میں کچھ زیادہ کہنے کی ضرورت نہیں ہے البتہ آپ کا کردار اس میں بڑا نمایاں تھا اور جو وقت آپ پر اس ایوان میں آیا تھا اور آپ نے آخری موقع تک قانون کی پاسداری کی کوشش کی تھی، اگرچہ اس وقت ہم اس ایوان میں موجود نہیں تھے لیکن ٹیلیویژن اور اخبارات میں وہ سارے واقعات ہم دیکھ اور پڑھ چکے تھے۔ انشاء اللہ اس وقت بھی آپ کوشش کریں گے اور میں تمام ایوان کے معزز اراکین سے درخواست کروں گا کہ وہ اس ایوان کو اچھی طرح چلانے کیلئے آپس میں افہام وتفہیم سے کام لیں اور پسماندہ علاقوں کا خیال رکھیں کیونکہ اس صوبے میں ایسے علاقے ہیں جیسے فرض کریں کہ چترال کا علاقہ ہے جو اب اس صوبے سے کٹا ہوا ہے، وہاں آمد و رفت کا سلسلہ بند ہے۔ کئی لوگ پشاور آنا چاہتے ہیں لیکن آنے کا کوئی ذریعہ نہیں ہے۔ یہاں سے بیمار لوگ چترال جانا چاہتے ہیں لیکن ان کو لے جانے کیلئے کوئی وسیلہ نہیں ہے تو جناب والا، اگر اس اسمبلی کے معزز اراکین افہام وتفہیم سے کوشش کریں گے تو اسی صوبہ کے پسماندہ علاقے انشاء اللہ ترقی کریں گے اور ہمارے مسائل حل ہوں گے۔ انشاء اللہ ہمیں امید ہے کہ آنے والی حکومت جناب سردار مہتاب احمد خان عباسی کی قیادت میں اس صوبے کی بہت اچھی خدمت کرے گی۔ میری درخواست ہے اس سارے ایوان سے کہ وہ آئندہ افہام وتفہیم سے کام لیں اور اس بات کا خیال رکھیں کہ قوم نے جس مینڈیٹ کے ساتھ ووٹ دیا ہے، انہیں ہم

مایوس نہ کریں بلکہ اللہ تعالیٰ پر بھروسہ کرکے اس ایوان اور صوبے کو چلانے کیلئے آپس میں افہام وتفہیم سے کام کریں۔ میں آخر میں ایک بار پھر آپ کو اور جناب ڈپٹی سپیکر صاحب کو مبارکباد دیتا ہوں۔ شکریہ۔

ملک جہانزیب خان: اَعُوذُ بِاللّٰہِ مِنَ الشیطٰنِ الرَّجِیْم۔ بِسمِ اللّٰہِ الرَّحمٰنِ الرَّحِیْمْ ہ زما نوم ملک جہانزیب دے۔ اول خل باندے پی ایف۔77 دیر نه د اسمبلئ رکن منتخب شوے یم۔ زه جناب سپیکر صاحب ته او ډپټی سپیکر صاحب ته د هغوی په کامیابئ باندے د زړه د اخلاصه مبارکبادی ورکوم او کله چه مونږه دا داخله کوله نو یو فارم ما ته راغلے وو چه ستا په اے این پی کښې کوم لیډر خوښ دے؟ نو ما چونکه ستاسو سابقه د اسمبلئ کارروائی ډیره زیاته خوښه شوے وه چه په کومه بهادرئ باندے تاسو دا اسمبلی چلولے وه، په دے وجه باندے ما د اے۔این۔پی نه په فارم کښې زمونږ د سپیکر چمکنی صاحب نوم ورکړے وو چه په اے۔این۔پی کښې زما دا لیډر ډیر زیات خوښ دے (تالیاں) دغه شان په پیپلز پارټئ کښې ما فاروق لغاری صاحب خوښ کړے وو چه دا پکښې ډیر ښه لیډر دے (تالیاں) او د جماعت اسلامی نه م میاں طفیل صاحب خوښ کړے وو، نو چونکه تاسو زما مخکښې هم Choice وئی، ستا په دے بهادرئ او نډرئ باندے زه تاسو ته داد درکوم۔

جناب محمد طاؤس خان: بِسمِ اللّٰہِ الرَّحمٰنِ الرَّحِیْم۔ زه جناب سپیکر صاحب او جناب ډپټی سپیکر صاحب ته مبارکباد ورکوم۔ هغے نه وروستو دا یوه خبره کومه او لږ خپل وضاحت کول غواړم، دا ستا هدایت هم دے۔ زه د پچیس کالو نه مسلم لیگی ووم نو دا خل د قدرت شان وو چه ټکټ بل یو ملگری ته ملاؤ شو نو زه په آزاد حیثیت باندے خدائے پاک کامیاب کړے یم۔ نو

دلته چه راغلم نو الله تعالٰی په فضل باندے ما ته یوه داسے موقع ملاؤ شوه چه په چوده تاریخ باندے په اسلام آباد کښے پارلیمانی میټنګ وو، هلته زه په خپل Through باندے تلے ووم او ما اعلان کړے دے چه زه مسلم لیګی ووم که هار شوم نو بیا هم مسلم لیګی یم او که جیت شوم نو بیا هم مسلم لیګی یم۔ ټولو ته زما دا درخواست دے چه په هاؤس کښے مونږ په افهام و تفهیم سره خپل کار اوچلوؤ۔ د قوم خدمت او د الله تعالٰی نه به ویره ډیره کوؤ او د هغه نه به امید هم ډیر کوؤ۔ زمونږ او ستاسو کار چه کیږی نو د چا د طرف نه کیږی؟ د الله تعالٰی د طرف نه۔ نو دے ته به سوچ زیات کوؤ چه دا اسمبلی قانون ساز اداره ده نو زمونږ او ستاسو د وطن د مطالبے د پاره که زمونږ او ستاسو هغے کښې څه طاقت رسی، زما تاسو ته دا عرض دے چه اسلامی قانون ته هم مونږ سوچ اوکړو چه هغے کښے فعال شئ او پاکستان حاصل شوے په دے ټکی باندے دے۔ نو زه آخری خبره دے ټول هاؤس ته کوم او زما دا درخواست دے سپیکر صاحب او ډپټی سپیکر صاحب ته چه تاسو منتخب شوے یئ نو زمونږ یقین دے چه تاسو به هاؤس په صحیح انداز باندے چلوئ۔ السلام علیکم۔

<u>جناب فرید خان طوفان</u>: جناب سپیکر صاحب! زه د دے نه مخکښے چه تاسو ته مبارکباد اووایم، زه به تیر شوی سپیکر صاحب، ګرچه په هغے اسمبلئ کښے مونږ ممبران نه وو خو چه تاسو د دے تیرے شوے اسمبلئ ممبرانو د طرف نه د هغوی د پاره د کومو جذباتو او خیالاتو نه مونږ خبر شو نو زه به هغوی ته خراج تحسین پیش کړمه۔ د هغوی کار چه کوم وو، هغوی چه کوم اصول خپل کړے وو، په هغے کښے ډیره زیاته حصه چه کومه وه، هغه د یو

مضبوط اپوزیشن په وجه باندے وه- د هغوی دا کارگزاری چه کومه ده، د هغے وخت د حکومت چلولو د پاره آسانتیا پیدا کولو د پاره، د هغوی صلاحیتونه به مونږ تسلیم کړو ځکه چه اپوزیشن چه داسے وی چه هغه Requisition هم کولے شی، هغه په هره مسئله باندے یو سخت موَقف هم اختیارولے شی- بیا هغه اپوزیشن د حکومت سره په صلاح او په مشوره سره چلول، دا واقعی چه د یو زیرک او هوښیار سپیکر کار دے نو زه د هغوی په دے اهلیت باندے، د هغوی په قابلیت باندے هغوی ته شاباش هم ورکوم خو دے خانے کښی تاسو ته دُعا هم کوم چه ستاسو کار ډیر سخت دے، ستاسو د پاره په دے لارتگ ډیره گران دے ځکه چه تاسو چه په کومه اسمبلئ کښے سپیکر یئ په هغے کښی د اپوزیشن هغه پوزیشن موجود نه دے چه هغوی ته د سپیکر یا د حکومت د طرف نه څه تکلیف پیدا شی، چه هغوی راپاسی او د اسمبلئ سپیشل سیشن Requisition کړی یا داسے خبرو د پاره حکومت مجبور کړی، نو د دے اپوزیشن د حق تحفظ کول چه کوم دے دا سپیکر د پاره د جمهوریت پسندئ او د هغوی د اصول پسندئ امتحان دے- دا په تاسو باندے چه کوم امتحان راغلے دے، دا ډیر سخت امتحان دے ځکه چه دلته به اوس پته لگی چه تاسو واقعی د داسے یو پارټئ، چه هغه همیشه د قانون د حکمرانئ د پاره، د جمهوریت پسندئ د پاره، د اصول پسندئ د پاره یو ډیر لوئے مقام او ډیر لوئے تاریخ لری او دلته کښے به اوس تاسو د پارټئ د هغے اصولو ژوندی ساتلو د پاره په استقامت سره کاربند اوسیدل، دا به پارټئ د پاره هم د نیک نامئ کار وی خو دا ټوله ذمه واری به ستاسو وی- زه په دے سخت کار باندے، دا زما یقین دے چه ستاسو د دے پارټئ د جمهوریت پسندئ په حیثیت باندے د

پارټئ هغه جمهوری روایاتو باندے کاربند ساتلو، د یو کارکن په حیثیت باندے زما دا یقین دے چه ستاسو چه دا کومه عقیده ده، په دے کښے به تاسو مکمل تعاون هغے ورکوټی اپوزیشن سره چه هغوئ د بدقسمتئ نه په دے پوزیشن کښے نه دی چه هغه جمهوری حق د ممبرانو په زور باندے حکومت په دے مجبور کړی، په دے کښے به ورته ستاسو تعاون ډیر ضروری وی۔ زه د هغے ملګرو چه کوم په آزاد حیثیت منتخب شوی دی، د دے وطن خلق دی، تاسو ته ئے خپل خپل، خکه چه آزاد ممبران چه کوم دی دا هر یو سړے چه کوم دے په خپل اهلیت، په خپلو صلاحیتونو او په خپل مقام او په خپل کار باندے راغلے دے، د دے وطن خلق وو او د دے وطن خلق دی، هغوی هم چه تاسو ته مبارکباد درکوی د خپل خان د طرف نه خکه چه د دوئ یو سیاسی جماعت نه دے او دا حق یو آزاد ممبر ته نشته چه هغه دِ دَ بل آزاد ممبر په حیثیت باندے اودریږی او وائی چه ما آزاد ممبرانو، هغه خلق چه د دے وطن خلق دی، هغه به ضرور تاسو سره ملګرتیا کوی خو زه د هغے ممبر چه هغه د دے صوبے اوسیدونکے نه دے، هغه د دے وطن نه دے او تاسو ته ئے د خپلے ملګریتا، تعاون اظهار اوکړو، زه د هغوی هم شکریه ادا کوم او زه په دے هاؤس کښ د ټولو ممبرانو مشکور یم چه تاسو سره ئے د تعاون اظهار اوکړو او زه یو خل بیا تاسو ته او زمونږ ډپټی سپیکر صاحب ته مبارکباد ورکوم۔ ډیره مهربانی، ډیره شکریه۔ (تالیاں)

جناب اکرم خان درانی، شکریه۔ جناب سپیکر صاحب! اول زه تاسو ته او ډپټی سپیکر صاحب ته مبارکبادی پیش کوم او د هغے نه روستو ستاسو د صلاحیتونو نه، ستاسو د تجربے نه او ستاسو د اهلیت نه او د ډپټی سپیکر

صاحب د تجربې، د اهلیت او صلاحیت نه دا اُمید ساتو چه تاسو به اسمبلی ډیره ښه اوچلوئ۔ خو دے سره چه یوازے تاسو ته نصیحت کوؤ، پکار دا ده چه مونږ دا باقی ممبران هم چه کوم مقصد د پاره قوم منتخب کړی یو، کوم اُمیدونه ئے چه مونږ سره وابسته کړی دی، پکار دا ده چه مونږ هغے باندے هم پوره شو۔ پکار دا ده چه مونږ دا اسمبلی په خپله باندے هم داسے اوچلوؤ لکه د رونړو غوندے او لکه څنګه چه دا یو روایت جوړ شوے دے چه هر سپیکر چه کوم مستعفی کیږی یا هغه سبکدوش کیږی، د هغے د پاره ډیرے ښه خبرے کیږی، د هغه شان دے، خدائے یو وخت داسے هم راولی چه کومه زمونږه اسمبلی ختمیږی یا کوم زمونږ وزیر اعلیٰ خی، د هغه متعلق هم داسے ښه خبرے زمونږه خُلے نه اوزی او مونږ د خلقو د دے بدنامئ او د دے تور نه خلاص شو ولے چه د خلقو دا خیال دے چه سیاستدانان محض غلو ته وانی یا دا دکاندارانو ته وانی، چونکه دوئ د سیاست نه خپل یو تجارت جوړ کړے دے، اسمبلو ته خان رسوی بیا زمونږه په سر سوداګانے کوی چه د دے نوم نه مونږه خلاص شو او مونږه ټول تاسو ته هم وایو چه څنګه نصیحت کوؤ، پکار دا ده چه مونږه هم ټول په دے باندے عمل اوکړو او مونږه هم داسے صحیح جمهوری روایات قائم کړو او داسے د اپوزیشن او د حکومت په مینځ کښے تش د اپوزیشن په خاطر مخالفت هم کیږی او د حکومت چه کوم مخالف وی هغه خپل دښمن نه ګنړی او دا صوبه مونږه له څنګه چه د دے روایت پاتے شوے دے، په 1988 کښے زه هم د دے اسمبلئ ممبر وومه او په هغے کښے چه ما د دے کارکردګی او کارروائی لیدلے ده نو هغه هم مثالی وه۔ نورو اسمبلو کښے په مختلفو وختونو کښے زه پاتے شوے یم خو د صوبه سرحد د 1988 په

اسمبلئ باندے زه اوس هم فخر کولے شم۔ نو امید دا دے چه دا راتلونکے ځومره وخت زمونږه وی، دا هم په هغه طریقے سره تاسو اوچلوئ او مونږه به ستاسو امداد هم کوؤ او پخپله باندے هم به خپل فرض پوره کوؤ نو دا به ډیره زیاته ښه وی۔ مهربانی، شکریه۔

جناب قیموس خان: جناب سپیکر صاحب! زما نوم قیموس خان دے۔ د سوات سره تعلق لرمه۔ د دے نه مخکښے زما په خیال باندے دا ځلورمه پیره ده چه دے اسمبلئ ته راځمه۔ په تیره پیره باندے زه پاتے شوے وومه۔ د دے هاؤس د اکثرو ممبرانو سره زما شناسانی شته، صرف تاسو سره مے پیژندګلتیا لږه کمه وه۔ زه د ټولو نه مخکښے تا سو ته بلا مقابله انتخاب باندے مبارکی درکومه، ورسره حاجی جاوید ــــ بیا مے حاجی جاوید ځلے له راغے، (قهقهے) معافی غوارمه، د هغے سره سره حاجی عدیل چه د دے نه مخکښے مونږ سره دوه درے پیرے په اسمبلئ کښے پاتے شوے دے، هغوی ته د ډپټی سپیکر شپ عهده باندے په منتخب کیدو مبارکی ورکومه او دا توقع لرمه چه تاسو به دا هاؤس په انصاف باندے اوچلوئ ځکه چه بلا مقابله انتخاب تاسو د پاره اعزاز دے او په دے پیره چه کوم ممبران راغلی دی، زمونږ دا توقع ده چه دوی به هغه مثال نه جوړیږی لکه څنګه چه مخکښے په ممبرانو پورے به خلقو پشارے کولے۔ زما په خیال په دے پیره چه مونږه الیکشن ته اودریدو نو دا بار بارما په جلسو کښے هم ونیلے وو چه د ممبر حیثیت یا د وزیر حیثیت دے له راغلے دے چه په لاره باندے واوری نو خلق ورپورے شاته اوخاندی۔ مونږ به خپل خانی دا کوشش کوؤ چه مونږه هغه حیثیت خپل جوړنه کړو۔ مونږه به خپل هغه حیثیت جوړوو چه زمونږه خلق قدر اوکړی او زمونږ په دے صوبه کښے د

ترقیٔ کارونه اوشی او د دے صوبے حالات بنه شی، خصوصاً د غریبو عوامو چه په هغوی باندے کوم مصیبت دے، چه هغه خلقو ته راحته ملاؤ شی- والسلام-

جناب علی افضل خان جدون، جناب سپیکر! یہاں بار بار حاجی جاوید صاحب کا ذکر آتا ہے- غالباً غلط فہمی یہ ہے کہ حاجی جاوید صاحب ایک بڑی بارش اور اچھی قسم کی داڑھی کے ساتھ حاجی کا تصور پیش کرتے ہیں، اسلئے میں گزارش کرونگا کہ اگر حاجی عدیل صاحب محسوس نہ کریں تو وہ بھی اب داڑھی رکھنا شروع کر دیں تاکہ حاجی کے ساتھ عدیل کا صحیح تصور سامنے آئے-

حاجی محمد عدیل، جناب سپیکر! میرا تو خیال تھا کہ میں کم بولوں گا لیکن پھر بھی بولوں گا (قہقہ) میرے پاس اس کا ایک اور حل ہے جناب کہ 'حاجی' کا لفظ اگر ہٹا دیں تو ٹھیک رہے گا کیونکہ جب بہت سے حاجی ہوں تو پھر حاجیوں کی قدر نہیں رہتی-

جناب سلیم خان ایڈوکیٹ، شروع کوم په نامه د لوئے الله چه ببنونکے او مهربانه دے- جناب سپیکر صاحب! زه په رومبی خل دے اسمبلئ ته راغلے یمه- زما نوم سلیم دے او د عوامی نیشنل پارټئ په ټکټ د پی ایف-24 صوابئ نه منتخب شوے یم- زه د خپل طرفه او خپلے علاقے د ټولو خلقو د طرف نه تاسو ته او حاجی عدیل صاحب ته د زړه د ویخه مُبارکی درکوم او په دے خبره فخر کوم چه زمونږ پارلیمانی پارټئ او زمونږ ډلے د دے اهمو کُرسو د پاره چه هغه د سپیکر او د ډپټی سپیکر ده، د ډیر اهل خلقو انتخاب کړے دے او ښنکه چه فرید وورور خبره اوکړه، تاسو واقعی چه په ډیر لوئے امتحان کښے یئی ځکه چه دا اسمبلی چه دے پیرے ته کومه منتخب شوے ده او عوامی نیشنل پارټئ او مسلم لیګ ہله خلقو یو ډیر لوئے مینډیټ ورکړے دے

او د سیاسی خلقو متعلق او د سیاسی ډلو متعلق د خلقو خیالات چه کوم دی، هغه ښه نه دی- نو په تاسو واقعی چه ډیره لویه ذمه واری ده او تاسو به دا هاؤس او دا اسمبلی چه ده، د دے ټولے صوبے خلقو یو نمائنده جرگه ده، د دے نه به داسے کار اخلئ او دا به په داسے لار بوخئ چه زمونږ د دے صوبے ډیرے نیمگړتیاګانے او ډیر مشکلات چه دی، هغه حل شی- زه په آخر کښے یو خل بیا تاسو له دا مبارکی درکوم او دا یقین او باور لرم چه تاسو او حاجی صاحب به دواړه د باچا خان بابا د تعلیماتو په رنړا کښے په داسے لار بوزئ چه د دے صوبے نیمگړتیاګانے او مسئلے حل شی- ډیره مهربانی-

انجینئر گیان: اجازت دے جی؟ السلام علیکم- زما نوم گیان سنگھ دے، زه د ضلع بونیر سره تعلق لرم ----

میاں مظفر شاه: پوائنٹ آف آرډر، سر- دے پریس گیلری کښے خندا او آوازونه کیږی نو که----

جناب سپیکر: دے پریس رونړو ته Request دے چه لږ په آرام خپل رپورټنګ کوی، که پریس والا وی یا که نورخوک وی نو مهربانی دِ اوکړی دا Decorum د برقرار اوساتی-

انجنئر گیان: زه د ټولے صوبے د حلقے نمائنده یم، د Minority Reserve Seat سره تعلق لرم- ډیره د خوشحالئ خبره ده چه نن تاسو دوباره سپیکر منتخب شوئ- ستاسو سابقه کارکردګئ نن دا ثابته کړه چه تاسو بلا مقابله منتخب شوئ- زه د خپل طرف نه او د خپلے حلقے کومه چه په دے ټوله صوبه باندے خوره ده، د کیلاش ویلی نه واخله تر ډی آئی خان او بونیر پورے، د ټولو د طرف نه تاسو ته، حاجی عدیل صاحب ته د زړه د کومی هر کلے وایم او

ستاسو د غیر جانبدارئ د پاره تاسو ته Request کوم چه تاسو د پارټئ رکنیت نه مستعفی شئ۔ ډیر مننه۔ والسلام۔

<u>جناب توفیق محمد خان</u>: بِسمِ اللّٰهِ اَلرَحمٰنِ اَلرَحِیم۔ زه د پی ایف۔21 مردان۔4 نه د عوامی نیشنل پارټئ په ټکټ باندے منتخب شوے یم۔ زما نوم توفیق محمد خان دے۔ په رومبی خل دے هاؤس ته راغلے یم۔ زه هغه خبرے Repeat کول نه غواړم خو زه جناب سپیکر صاحب، تاسو ته او حاجی محمد عدیل صاحب ته د زړه د اخلاصه مبارکبادی درکوم۔ په دے وخت کښے قوم په تاسو باندے بحیثیت د سپیکر او په حاجی عدیل باندے بحیثیت د ډپټی سپیکر او په مونږ یعنی د هاؤس په ټولو معزز اراکینو باندے قوم چه کوم اعتماد کړے دے، کوم اُمیدونه چه زمونږ سره وابسته دی، نو زه دا هیله لرم او دا اُمید لرم چه مونږ دا ټول هاؤس او تاسو به کوشش کوؤ چه کوم اُمیدونه مونږ سره وابسته دی، مونږ د دے هاؤس په ذریعه باندے هغه پورا کولو کوشش به کوؤ خو هغے کښے به زیات ستاسو ضرورت وی۔ هغه مخکښے نه چه زمونږ او ستاسو روایات پاتے شوے دی هغه ټول زمونږ معزز ممبرانو صاحبانو اوونیل او هغه نے مخکښے پیش کړل، زه هغه دوباره Repeat کول نه غواړم خو دا اُمید لرم انشاءالله چه مونږه به ټول په اتفاق باندے ستاسو په تعاون سره هغه کَرِمے چه دے قوم ته مخکښے دی او کوم میندیټ چه مونږ له قوم راکړے دے، کوم توقعات مونږ سره وابسته دی، د هغے د حل کولو کوشش به کوؤ۔ زه یو خل بیا تاسو ته او حاجی عدیل صاحب ته د خپل طرف نه، د خپلے حلقے د طرف نه مُبارکبادی پیش کوم۔ ډیره مهربانی، ډیره مننه۔

<u>سید محمد صابر شاه</u>: جناب سپیکر! د دے معزز هاؤس په دویم خل باندے د سپیکر

د انتخاب په موقع ټول هاؤس په تاسو باندے Unanimously چه د کوم اعتماد اظهار اوکړو، دا یقیناً ستاسو د پاره یو ډیر غټ اعزاز دے او زه په دے باندے تاسو ته مبارکبادئ درکومه۔ بطور سپیکر دے نه مخکښے چه زه ستاسو ذات حوالے سره څه گزارش اوکړم، زه ضروری کنړم، عدیل خو قدغن لګولے دے چه ' حاجی' به راته نه وائے خو ضرورت پیښیږی بعض اوقات "من ترا حاجی بگویم تو مرا ملا بگو" د دے د پاره شاید مونږه د دوئ په خبرے باندے عمل او نه کړے شو، خو ضرورت به د دے وی او حاجی عدیل صاحب ته به هم زه مبارک باد ورکوم او زه دا توقع لرم چه حاجی عدیل چه کوم کردار، زه به د منسټر نه وایم، نورحیثیتو سره لیکن کوم خوبصورته کردار چه حاجی عدیل یو اپوزیشن د ممبر په حیثیت په بنیاد چه هغه وخت کښے چه د دوئ هر حیثیت چه وو، غالباً ډپټی اپوزیشن لیډر وو، بطور ډپټی اپوزیشن لیډر په دے هاؤس کښ د هغوی کردار چه دے، دا نه صرف یو یادګارکرداردے بلکه زه به دا اووایم چه زمونږ غونتے د پارلیمانی نظام کښ دننه د طالبعلمانو په حیثیت سره د اسمبلئ یو ممبر یقیناً او دا به اووایمه چه راتلونکی وخت کښ چه دا Proceedings لوَلی، زمونږ د اسمبلئ کارروائی لوَلی نو یقیناً د حاجی عدیل کردار چه کوم دے، د هغے نه به ډیره زیاته استفاده کوی او پکاردا ده چه مونږ د هغوی د هغے کردار نه استفاده اوکړو۔ ډیر خوبصورته کردار هغوی ادا کړے دے۔ (*تالیاں*) اودلته کښ دا وائی چه شاید حاجی عدیل به خبرے او نه کړے شی نو حاجی عدیل شاید که مونږ په دوئ باندے د خبرو پابندی اولګوو نو شاید چه دا سرے به مړ شی۔ (*قہقہے*) نو مونږ دے ژوندے غواړو نو په دوئ باندے پابندی نه شی لګولے کیدے لیکن یقیناً یو ټیسټ

ضرور دے چه د اسبملئ فلور نه کوم عادت د هغوی Develop شوے دے نو شاید چه دے کرسی باندے ناست وی نو خدائے دِ اوکړی چه دلته کښے دوئ هم د خپل کردار چه کوم دے، بالکل مختلف کردار دے، د دوانړه کردارو ادا کولو د خدائے دوئ له توفیق ورکړی که چه دا یو بهتر کردار دے- باقی ستاسو ذات حوالے سره یو ښه سپیکر د پاره شرافت، لیاقت او منصف مزاجی او د دے نه زیات هغه کښے برداشت، نو زما په خیال د دے صفاتو ډیر لوئے ضرورت وی نو دا ټول صفات پخپل ځائے باندے دی لیکن زه به دا اووایمه چه بطور سپیکر د برداشت کومه مظاهره هدایت الله خان چمکنی په دے هاؤس کښے د دے نه مخکښے کړے ده نو شاید چه څوک سپیکر د دومره د برداشت مظاهره په دے جلیل القدر کرسی باندے ناست وی، او نے کړی- زه ستاسو هغے کردار ته سلام کوم- (تالیاں) یو عظیم کردار تاسو ادا کړے دے او راتلونکی وخت کښے حالات بدل دی، هغه تیرے ختمے شوے دی- دا صوبه د یو نوے سحر آغاز لګیا دے کوی- د یو خوبصورت سحر ابتدا په دے صوبه کښے انشاء الله تعالیٰ لګیا ده کیږی او مونږه هغه سفر شروع کړو- په دے آغاز کښے یقیناً دا د دے صوبے د پاره یوه ډیره د خوشحالئ خبره ده چه دا غریبه صوبه همیشه د سیاسی عدم استحکام شکار پاتے شوے ده او په دے حالاتو کښے همیشه مفاد پرستو د دے صوبے د حقوقو خیال نه دے ساتلے او په دے کښے دننه د هغے حالاتو نه نے فائدے اخستے دی لیکن نن یو خوبصورت وخت، یو دور چه د کوم آغاز کیږی لګیا دے، په دے دور کښے یقیناً یو روشن مستقبل مونږ ګورو چه په دے صوبه کښے د عوامی نیشنل پارټئ او مسلم لیګ یو مستحکم حکومت انشاء الله تعالیٰ جوړیدو والا دے او ډیر ښه قیادت ئے مخکښے

راروان دے بشمول ستاسو، نو انشاء اللّٰه مونږ دا توقع ساتو چه په دے هاؤس کښې دننه به تاسو ـــ د دے هاؤس ښه روایات هم دی او د دے هاؤس دا روایات هم دی چه دلته کښے د اپوزیشن زبان بندئ، بالکل د هغوی حقوق غصب کولو روایات هم دی جناب سپیکر، نو دلته کښے څنګه چه په چهانړ کښې کچره یو غاړے ته کیږی او موتیان چه دی، هغه بیلیږی، نو تاسو به دغه کردارکوئ، هغه روایات چه کوم په دے هاؤس کښے سابقه هغه روایات وو، هغه روایات به تاسو ختموئ۔ د دے هاؤس صفائی، یو ډیره ګرانه ذمه واری په تاسو باندے ده چه د هغے روایاتو ختمولو، د هغے صفائی چه هغه به ختموئ او نوے روایات به قائموئ۔ چه داسے روایات قائم شی چه دا احساس پیدا شی په دے هاؤس کښے چه داسے یو خوبصورته دورتیر شوے دے، دا وخت به تیر شی لیکن داسے روایات د قائم شی چه په راتلونکی وخت کښے که د هر دور فرعون راځی او که موسیٰ راځی، هغه د پاره دا روایات چه کوم دی، دا به یو روشن مثال وی او دا توقع مونږ هم ستاسو نه ساتو، دے چیئر نه مونږ ساتو دا ټوله ذمه واری ستاسو ده او زه دعا کوم چه اللّٰه تعالیٰ د تاسو په دے ټیسټ کښے، په دے آزمائش کښے کامیاب کړی او کوم توقعات چه تاسو نه مونږ وابسته کوو، په هغے کښے د اللّٰه تاسو پورا پورا اورسه وی۔ ډیره مهربانی۔ یو خل بیا تاسو ته او ټولو ته مبارکبادی ورکوم۔ شکریه۔ (تالیاں)

جناب سپیکر، جی!

میاں افتخار حسین، بی بی ولاړه ده۔

جناب سپیکر، جی۔

بیگم نسیم ولی خان، محترم سپیکر صاحب! ستاسو ډیره منته۔ یو روایت دے

او هغے روایت کښے زه هم روایتاً اودریدم چه تاسو له مبارکی درکړم او ستاسو سره ستاسو ډپټی سپیکر صاحب له هم۔ خبرے کومے پکار دی چه په دے موقع اوشی، هغه اوشوے غالباً، زما حو خیال دا دے پکار دا دی چه زه د خپلے پارټئ د طرفه تاسو ته کم از کم دا ښانلے شم چه زه د خپلو ټولو ملګرو چه باقیمانده کوم زما ملګری دی، د طرفه تاسو ته او تاسو سره منتخب شوے دے ډپټی سپیکر صاحب ته مبارکی ورکړمه۔ د اسمبلئ روایات، د سیاست روایات، دا هر څه پکښے شته، زما ډیرے خبرے چه دی، هغه فرید اوکړے، د دے د وجه نه زه د هغے خبرو Repetition نه کوم خو دے سره سره زمونږ د صوبے روایات دی او زمونږ مخکښنی روایات دی چه هغه هر څه نه بالا دی۔ هغه هم د سیاست نه بالا دی، هغه په دے اسمبلئ ضابطے قائم کړی هغے نه به هم ما سره ـــ نو زه یوه دا توقع هم تاسو نه ساتم چه سره د اسمبلئ د روایاتو، سره د آئینی، قانونی جوازونو، سره د دلائلو، سره د هغه ټولو مشکلاتو، سره د هغه ټولو طور طریقو چه اسمبلئ کښے دی چه زه پرے ډیره نه پوهیږم، تاسو ډیر ښه پوهیږئ، هغے سره سره پکار دا دی چه مونږ د خپلے صوبے هغه مخکښنی روایات هم برقرار اوساتو چه په پښتو کښ، اپوزشین او حکومت چه کله کینی نو دوئ کله هم خان ته دشمانان نه وائی، دا کوم جمهوریت هغه ګاډے چه ورته وائی یا جمهوریت هغه ریل ورته وائی یا د جمهوریت هغه خاص کر شے چه ارغړی، روان وی په مخه، پرمختګ کوی، یو نوے ورځے د پاره یو نوے کوشش کوی، هغے کښے دا دوره ډیر اهم شیونه دی او اهمیت چه دے، زما په خپل خان د حکومتی ډلے نه د اپوزیشن رول چه دے، دا به ډیر ګران وی په جمهوری ادارو کښے او په جمهوزیت کښے لکه څنګه

چه فرید اوونیل، بدقسمتی به مونږ ورته دا اووایو چه دا وارے په صوبه کښے د اپوزیشن حیثیت چه دے، د دے جوګه نه دے او اوس دا تسلی ورله مونږه ورکوو چه کله داسے مشکلات هغوی ته پیښیږی، خدائے د نه کړی چه داسے مشکل پیښ شی، خدائے د نه کړی چه داسے وخت راشی د داسے سپیکر په دورکښ، په داسے کرسئ باندے چه د یو منصف سړی په لاس ده، دا زما خیال دے چه داسے وخت به را نه شی چه ګنی اپوزیشن ته د دا مشکلات پیښ شی چه د هغوی د یو ضرورت او هغه ضرورت ئے سرته او نه رسی خو زه د هغے باوجود هم که دا هغوی محسوس کوی چه داسے یو وحت راغے او داسے یو ضرورت دے چه مونږه د اوغوارو چه دا اسمبلی د راوغوښتے شی، مونږ د اوغوارو چه یو سیشن د راشی لیکن ځنے مسائل دی، ځنے مشکلات دی- دا حکومت چه دے چل ایزده کوی د اپوزیشن نه، که اپوزیشن د دے د غلطو نشاندهی او نه کړی نو ده ته به خپلے غلطئ معلومے نه شی- خوش بخته او خوش قسمته حکومت هغه دے چه هغه د اپوزیشن آغاز چه کوی او کوم وخت هغه تنقید یا هغه نشاندهی چه درته څوک کوی که اونیسی نو هغه بیا غلط کارونه نه کوی- حکومتونه غرق او ډوب شی ځکه چه اپوزیشن د غلطو نشاندهی کوی او حکومت لګیا دے پخپل زورکښ دباندې خپل کارونه کوی که حکومت، زه حکومتی ډلے ته ، خپلے ډلے ته په دے ډیره زیاته خوشحاله یم ، پیر صاحب دا خبره اوکړه چه ډیر وخت پس یو داسے جمهوریت جوړ دے په دے صوبه کښ چه نن دوه داسے ډلے راغلے دی چه هغوی که فیصله اوکړی چه په دے صوبه کښ د یو مضبوط حکومت جوړ شی، یو مضبوط حکومت به وی، او انشاء الله وی به، د یو مضبوط حکومت

کاردا دے چه هغه غټ کارکوی نو چه ډیر په مضبوطیا نے کوی، په استحکام کوی، ډیر په استقامت نے کوی او ډیر په تسلئ نے کوی، ډیر په اطمینان نے کوی۔ د هغوی د پاره ملک نن مسلم لیگ او عوامی نیشنل پارټی قطعی طور دا فیصله کړے ده چه په دے صوبه کښ یو مضبوط حکومت جوړوو او یو مضبوط حکومت چلوؤ (تالیاں) مضبوط ارادو سره، مصمم ارادو سره۔ څنگه چه پیر صاحب سحر یاد کړو یو ډیر ښکلے سحر د پاره دا وطن، دا قام، دا ملک، دا ملت دا چه په مونږ څه تیر شو، دا په مونږ دے خلقو په عوامو چه هغه خلق مونږ له نے ووټ راکړے دے، هغه کروړها خلقو چه په مونږ نے اعتماد کړے دے۔ زه به مشترکه طور ټول مسلم لیگ یاد کړم او ورسره عوامی نیشنل پارټی به سره د دے صوبے یاده کړم چه نن کوم مینډیټ مونږ له راکړے دے قام، دا مینډیټ هغوی مونږه له په دے نه دے راکړے چه مونږ چا له ډیر کارونه کړی دی، دا مینډیټ هغوی په دے مونږ له نه دے راکړے چه مونږ چا له غلطے بهرتئ او نوکرئ ورکړی دی، دا مینډیټ هغوی مونږ له په دے نه دے راکړے چه مونږ چا له سړک جوړ کړے دے، چا له نالے جوړے کړے دی، چا له پل جوړ کړے دے، چا له مو سکول جوړ کړے دے، چا له مو استاد بهرتی کړے دے۔ دا مینډیټ هغوی صرف مونږ له په دے راکړو چه هغوی په دنیا کښے توره تیره لیدله او د هغوی دا خیال وو چه ډیره ممکنه ده چه که په دے طریقه باندے چه د نواز شریف په مشرئ کښے په مرکز کښے او په دے صوبه کښے یو مستحکم حکومت جوړ شی، مونږ به د دے مصیبت نه او د دے عذاب نه خلاص شو۔ مونږ ته ډیر لوئے کار مخکښے پروت دے۔ د دے سره سره یو ځائے دا نه چه مونږ ته په فیلډ کښ کار پروت دے، مونږ ته د اسمبلئ ډیر کار

پروت دے۔ مونږ په دے تورو تیرو کښے څه کړے دي؟ قانون سازي مو نه ده کړے۔ دبا دب کارونه مو کړي دي، بلونه راغلے دي، بلونه هم داسے پاس شوي دي - ډیره توجه به دے اسمبلۍ ته چه ده، هغه ذے صوبے له یو صحیح، صاف ستهرا قانون سازي کول پکار دي چه مونږ سبا له ــــ زمونږ په دے حکومت چلولو کښے ډیرے زیاتے کوتاهۍ دي، زمونږ د حکومت چلولو په لاره کښے ډیر زیات خنډونه دي او هغه خنډونه پکښے آئیني او قانوني دي۔ د غل د نیوو د پاره پکښے یوه ډیره اوږده لاره ساز کړے ده چه غل د سره نه نیوے نه شي- ډیره توجه به د اسمبلۍ د هغه خلقو چه کوم په قانون او په آئین پوهیږي، زه حو نه پوهیږم، زه خو په دے لړ کښې بالکل جاهله یم، اکثر اسمبلۍ کښے بے پروګرامه اودریږمه، خبرنه یم، د حاجي عدیل غونتے خلق چه په دے اسمبلۍ کښے څومره دي، زما به ورته دا Request وي چه کیني د نن نه او په اولین فرصت کښے دے صوبے له داسے قانون سازي جوړه کړي چه دا حکومت د کوم مقصد د پاره راغلے دے، دا حکومت د کوم کار د پاره راغلے دے، دا حکومت په دے صوبه کښې به پرمختګ کول غواړي، دا حکومت په دے صوبه کښې څومره آبادي او خوشحالي راوستل غواړي، د هغے د پاره قانون سازي اوکړي چه د دے خلقو دا لاس آزاد شي- زمونږ خلقو لاسونه تړلے دي- مونږ خلقو لاسونه تړلے څکه دي چه مونږ سره قانون نشته- مونږه په کمیټو کښې ناست یو، مونږه د یو لاء سیکریټري جواب له راغلے یو، مونږه یوه قانوني نکته راوستله، هغه به راغے او داسے قانون به نے را پسے راوستو چه سرګردانه پریشانه به نے کړو- مونږ ستاسو په کمیټو کښے ناست یو، مونږ شپږ شپږ میاشتے په دے انتظار کښے ناست یو چه یو وزیر صاحب د مونږ ته

جوابده شی۔ مونږ له داسے آئین قانون راکړی چه زمونږ لاسونه آزاد شی چه مونږ غل د کوځے پورے ور اورسو۔ (تالیاں) که مونږ هغه اوکړه، که دے اسمبلئ مونږ له یو داسے لار راکړه، دے اسمبلئ مونږ له یو داسے طریقه جوړه کړه چه مونږ د غل ته غل اووایو، مونږ د سازته ساز اووایو، خدائے شته د دے فلورنه چه چا ترے چرے دروغ نه دی ونیلی او زه خو به چرے هم دورغ اونه وایم او هره خبره په داګه کوم، د دے اسمبلئ نه درسره دا لوزکوم چه په راتلونکی شپږ میاشتو کښے به دومره ګند مونږه صفا کړے وی، دومره ګند به موصفا کړے وی چه دنیا به ئے تماشه کوی۔ (تالیاں) خو تاسو به دے ته کار واینئ۔ د اسمبلئ سیکریټریټ به کینی، زمونږه راهنمائی به کوی۔ د اسمبلئ سیکریټریټ به کینی، دا د آئین او د قانون دا دومره غټ غټ کتابونه چه راغستے دی چه زمونږ لاسونه ئے پرے تړلے دی، مونږ له به لاسونه پرانیزی، هغه نقطے، هغه بندشونه او هغه قانونی جوازونه به زمونږ د لارے نه اخوا کوی۔ دلته کښے کمیټی ناسته وه، دوئیشت کروړه روپئ غبن راووتو، یوه سب۔ کمیټی کیناسته، د دے اسمبلئ په ریکارډ ده، یوه سب۔ کمیټی کیناسته، دوئیشت کروړه روپئ غبن ئے راویستو، مونږ څه اوکړے شو؟ مونږه دلته کیناستو او مونږه دلته ناست یو او تماشه کوو او د دوئیشت کروړه روپو غله چرته دی؟ د هغے دوئیشتو کروړه روپو پته که لګیدله نو دا دومره حالات به نه وو خراب شوے۔ دا دومره حالات به آخره حده پورے نه وو تلے چه د هغے نتیجه یو خاموشه انقلاب کښ پریوتله۔ یو خاموشه انقلاب راغلے دے او خدائے نخواسته، خدائے نخواسته که مونږ د دے نه عبرت وا نه غِستو، که مونږ دا عبرت وا نه غِستو چه دے قام مونږ له یو Warninig راکړے

دے، یو Warning قام راکړے دے چه سیاسی خلقو بیدار شئ او سیاسی خلقو پوهه شئ او ویخ شئ مونږه جاهلان نه یو ، مونږه نا پوهه نه یو۔ نن په قوم کښے سیاسی شعور او سیاسی بصیرت راغلے دے۔ نن قوم تقاضه کوی د خلقو نه، نن قوم د حکومتونو نه تقاضه کوی، نن حکومت د آئین د ادارو نه تقاضه کوی، نن قوم د اسمبلئ د ممبرانو نه تقاضه کوی۔ څه تقاضه کوی؟ یوه سُتهرا معاشره راکړه، کرپشن ختم کړه۔ مونږه، دا اسمبلی، پکار دا دی چه په اولین فرصت کښے کینو د احتساب د پاره چه څومره لارے چارے جوړے شوے دی یعنی دے تیر شوی Care Taker حکومت چه احتساب له څومره لارے چارے جوړے کړے دی، پکار دی چه په اوّلین فرصت کښے مونږه هغے له قانونی شکل ورکړو چه هغه Process پیش کړو۔ مونږ هغه په مخکښے بوتلے شو، تش دا نه چه مونږ اوس په اسمبلئ کښے اودریږو او یو به وائی چه زما په حلقه کښے سړک نشته او بل به وائی، زما په حلقه کښے سکول نشته۔ د قوم دے سره هیڅ کار نشته۔ سړکونه وران وی، قوم پرے ګرزی، سکولونه کم دی، دا د پخوا نه کم دی، هسپتالونه کم دی، د دے قوم تقدیر خراب دے، دغه به ئے قسمت وی۔ نن مونږ له پکار دا دی چه مونږ دلته سوچ اوکړو چه دا نن مونږ دے اداره کښ ناست یو، په مونږ باندے د قوم کومے ذمه دارئ دی؟ دا اداره د سوچ اوکړی چه نن قوم زمونږ نه څه توقعات کوی؟ حکومت خان له یو شے دے، حکومت به خپل کارونه کوی۔ دے ادارے له پکار دی چه داسے لارے چارے جوړے کړی، دے ادارے له پکار دی چه داسے قوانین پاس کړی، دے ادارے له پکار دی چه حکومت له یو لار جوړه کړی۔ د حکومت به هم ډیر مشکلات وی، زه چه کوم خلق په حکومت کښے سبا راځی، هغوی ته

ترسیږم نه، Envy کوم نے نه، د هغوی د پاره ډیر مشکلات وینم، ډیر خندونه وینم خو که په هغے کښے مونږ څه کُمک یا امداد کولے شو او که په هغه لړ کښ دا اسمبلی د هغوی د پاره یو آسانی پیدا کولے شی ستاسو په راهنمائی کښے، ستاسو د سټاف په راهنمائی کښے، زه به یو وارے بیا دا Request اوکړم او حاجی عدیل صاحب ته به خصوصی Request کوم ځکه چه هغه ډیر محنت کشه سړے دے، زمونږ د اسمبلئ دا څومره کارروائی چه شوے دی، یو سوال به ورته دا کوم چه دا تاسو څومره تحقیقونه کړی دی، تاسو څومره په کمیټو کښے ریسرچ کړے دے، کمیټیانو چه څومره رپورټونه جوړ کړی دی، هغه رپورټونه راواخله چه په هغه رپورټونو کارروائی شروع شی- یو رپورټ زمونږ مستقل راغلے دے، هغه د جیلخانو د اصلاحاتو متعلق دے، هغه دلته دے اسمبلئ نه پاس شوے دے- زمانے تیرے شوے په هغے یو قدم مونږ مخکښے نه یو تلے- مونږ له پکار دا دی چه د اسمبلئ کارروائی هم ضروری کړو او د اسمبلئ په کارروائئ باندے عملدرآمد یقینی کړو- که دا مونږه یقینی نه کړو نو مونږ د حکومت لاس بیا تړو- مونږ به یقیناً، مونږه دا نه وایو چه مونږ نن په حکومت کښے به کینو او حکومت چه هر څه کوی، مونږه به ئے مرسته کوؤ- مونږه نن په دے حکومت کښے که ناست یو نو د دے د پاره ناست یو چه مونږ په دے خپل حکومت پخپله تنقید اوکړو- زه خو د دے اسمبلئ په ریکارډ یم چه ما د میر افضل خان په حکومت هم تنقید کړے دے- دا خبره د اسمبلئ په ریکارډ ده چه کله حکومت بے ځایه خرچ کړے دے، دا دے د هغه زمانے وزیر خزانه صاحب ناست دے چه دوئ دا هاتهی چه جوړو، دا سپین هاتهی، او دوه نیم کروړه ئے ورله منظورے کړے، بشیر بلور صاحب هغے

سره Agree نه کړو او دوئ د دے اسمبلئ نه پاس کولو، زه اودریدم، ما د هغے مخالفت کړے دے۔ دے هاؤس له دا طمع ورکوم او دا ورسره وعده کوم، دے قوم سره دا وعده کوم چه که په دے اسمبلئ کښے اګرچه دومره اکثریت دے، زمونږه اکثریت دے چه مونږ هر څه کوؤ، څوک راته څه نه شی ونیلے خو خدائے د مونږه له وس را نه کړی او خدائے د کړی چه مونږه هم او نه کړو او هر هغه کار اوکړو چه د قام د پاره وی، هغه کار اوکړو چه د خاورے د پاره وی، هغه کار اوکړو چه د ملت د آبادئ د پاره وی۔ دا ورله تسلی ورکومه چه که کله یو غلط کارکیږی، زه او زما ډله به د هغے مخ نیوے کوی، اودریږو به، په جار به وایو که زمونږه چیف منسټر غلط کار کوی، خدائے د نکړی، مونږه سترګے لرو او دا جرأت لرو چه د هغه په سترګو کښے سترګے واچوؤ او ورته اووایو چه غلط کار به نه کوے۔ (تالیاں) که هغه غلط کارکوی، وزیران غلط کارونه کوی نو دا جرأت لرو چه د خپلو وزیرانو لاسونه اونیسو۔ مونږه دے له راغلے نه یو، نن دے ته نه یو ناست چه مونږه کینو، اُودِخرو، اُودِڅښو۔ نه د کُرسو شوقین یو او نه د خوراک څښاک، نه غله یو او نه د غلو ملګری یو او په دے کښ دا ټول داستان څکه وایم چه په دے کښے به لوئے کار ته مونږ سره کوے او ستا عمله به راسره کوی۔ د دے پروګرام د پاره چه کوم مو په زړه کښ نیولے دے، د دے کار د پاره چه مونږه ورته ملا ترلے ده، د دے کار د پاره چه یو ډیر مشکل کار دے خو مونږه ئے سر ته رسوَل غواړو، د دے د پاره به ته مونږ سره کُمک کوے، ته به مونږ ته هغه دروازے لرے کوے چه کومے دروازے لیډرانو ته، کومے دروازے د حکومت خلقو ته بندے دی، هغه به ورته ته لرے کوے چه د دوئ لاسونه آزاد شی۔ یو قانون

به ورله ورکړے چه په هغه قانون کښے مونږ د غلو د کوځو پورے ورننوتے شو او چه کوم سړی د قام پیسه او دولت خوړلے دے چه هغه ترے مونږ واپس واخلو که نورځه نه شو کولے چه دا یو کار اوکړو۔ (تالیاں) زه تعریف ستا نه کوم او نه د کولے شم خکه چه ته ځوک نے او زه ځوک یم؟ زه او ته د یو ډلے، د یو لارے ملګرے یو که زه د خان تعریف کول غوارم، ستا تعریف به اوکړم، د خان تعریف نه کوم، ته د یو با اصوله پارټئ او د یو باکرداره پارټئ فرد یے، ته با اصول او با کردار یے، هم دغسے زما ډپټی سپیکر صاحب، په تاسو نه ځوک ګوته کیښودے شی او نه در باندے حرف راوستے شی تر اوسه پورے او خدائے د مونږه له توفیق راکړی او خدائے د تاسو له توفیق درکړی چه په راتلونکی وخت کښے هم نه ستا په نوم، نه د هغه په نوم، نه د پارټئ په نوم، نه زمونږ په سیاسی روایاتو باندے ځوک یوه ګوته هم کیږدی خکه چه دغه به زمونږ د سیاست آخری ورخ وی۔ ډیره مننه، ډیره شکریه، تهینک یو۔

سردار مہتاب احمد خان: جناب سپیکر! میں سب سے پہلے آپ کو اس ایوان کا بلا مقابلہ سپیکر منتخب ہونے پر مبارکباد پیش کرتا ہوں اور حاجی عدیل صاحب کو بھی ڈپٹی سپیکر منتخب ہونے پر مبارکباد پیش کرتا ہوں۔ آپ کا یہ اعزاز ہے کہ آپ دوسری بار اس ایوان کے سپیکر منتخب ہوئے ہیں۔ جناب سپیکر! آپ کے پیشرو جو اس کرسی پر بیٹھے تھے تو انہوں نے ماضی میں بڑی تابندہ روایات بھی قائم کی ہیں۔ انہوں نے اس ایوان کی اور آئین کی بالادستی کی بھی بڑی روایات قائم کی ہیں لیکن اس کے ساتھ ساتھ مجھے اس بات کا بھی احساس ہے کہ ماضی میں منتخب اداروں پر بڑی کٹھن اور کڑی آزمائشیں بھی آئیں۔ ایسی ہی آزمائشوں سے آپ بھی گزر چکے ہیں اور ہم آپ کو خراج تحسین پیش کرنا چاہتے

ہیں کہ آپ نے ایسے نازک موقعوں پر اس معزز ایوان کی بالا دستی، منتخب اداروں کی بالا دستی اور آئین و قانون کی حکمرانی کیلئے بڑی بہادری اور دلیری سے مقابلہ کرکے اپنے فرائض انجام دیئے۔ محترمہ بیگم نسیم ولی خان صاحبہ کی جو تقریر ہے، سچی بات ہے کہ آج وہ ساری پاکستانی قوم کے دل کی آواز ہے۔ ہمارا گزرا ہوا جو کل ہے، اس میں اس ملک کے اندر اداروں کی تباہی اور انہیں نیست و نابود کرنے کے سوچے سمجھے منصوبے اور اس ملک کے عوام کے ساتھ جو ظلم اور زیادتیاں ہوئی ہیں، انہیں ہم بھول نہیں سکتے ہیں اور نہ ہی ان کو کسی طرح بھلایا جا سکتا ہے لیکن ہماری سب سے بڑی ذمہ داری یہ ہے کہ ہم اپنے آنے والے کل کو ٹھیک کریں اور اس آنے والے کل کو پاکستان کے عوام کی خواہشات، اس صوبے کے ہر فرد کی خواہشات کے مطابق ان کو ایک بہترین حکومت دیں اور سب سے بڑھ کر یہ معزز ایوان آپ کی سربراہی میں کیونکہ آپ اس کے کسٹوڈین (Custodian) ہیں، ایسے قوانین بنا سکیں جو آئین کی بالا دستی بھی قائم کر سکیں اور ایک بہترین حکومت دینے کے تصور کی رہنمائی بھی کر سکیں۔ اس بار اس منتخب ایوان میں سے ایک مضبوط حکومت انشاء اللہ تشکیل پائے گی اور جو اپوزیشن ہے، اس کی بظاہر تعداد بڑی چھوٹی لگتی ہے لیکن ہم یہ امید کرتے ہیں اور آپ سے بھرپور توقع ہے کہ آپ جماعتی سیاست سے بالا تر ہو کر نہ صرف ان کو ہر اچھی بات کرنے کا موقع دیں گے بلکہ حکومت کی خرابیوں کی نشاندہی کرنے میں ان کے ساتھ تعاون بھی کریں گے۔ (تالیاں) میں اس ضمن میں آپ سے ذاتی طور پر اور یہ سارا معزز ایوان بھی آپ سے انشاء اللہ ہر وقت تعاون کرتا رہے گا اور ہمیں آپ سے بھی یہ امید ہے کہ آپ اس اسمبلی کے قواعد و ضوابط، قانون اور آئین کے مطابق اسے چلانے کیلئے اپنی بھر پور سعی اور کوشش کریں گے۔ میں اس موقع پر آنریبل پیر محمد خان صاحب کا بھی شکریہ ادا کرتا ہوں اور ان کو خراج تحسین پیش کرتا ہوں کہ انہوں نے اس صوبے کی اور اس اسمبلی کی روایات کو

برقرار رکھنے میں ہماری مدد کی اور اپنے کاغذات نامزدگی Withdraw کر کے آپ کا بلا مقابلہ انتخاب کرنے کی ایک اچھی روایت قائم کی ہے۔ میں آپ کو اس معزز ایوان کی طرف سے یقین دلاتا ہوں کہ جہاں ہماری جماعتیں، عوامی نیشنل پارٹی اور پاکستان مسلم لیگ آپ سے ہر لمحے تعاون کی امید رکھتے ہیں تو وہاں ہم آپ کو اپنے تعاون کی بھر پور یقین دہانی بھی کراتے ہیں۔ حاجی عدیل صاحب کا ذکر نہ کرنا، میں سمجھتا ہوں کہ بڑی نا انصافی ہوگی۔ حاجی صاحب اس معزز ایوان کے ایک بڑے Enlightened اور Illuminated Honourable Member رہے ہیں۔ ان کی بڑی Contribution ہے، انہوں نے بڑی ذمہ داری سے اپنے فرائض سر انجام دیئے ہیں۔ اس صوبے کے بہترین مفاد، اس اسمبلی کے آئینی تقاضوں کو پورا کرتے ہوئے اور اپنے عوام کی خدمت کرنے کے جذبے کے ساتھ انہوں نے بلا تفریق اپنے فرائض سر انجام دیئے ہیں اور ہم یقین رکھتے ہیں کہ وہ آئندہ بھی اپنی ان روایات کو قائم رکھتے ہوئے نہ صرف ہماری رہنمائی کریں گے بلکہ اس صوبے کے عوام کی خدمت بھی کریں گے۔ شکریہ۔ وما علینا الی البلاغ۔

(تالیاں)

حاجی محمد عدیل: جناب سپیکر! سب سے پہلے میں آپ کو مبارکباد دیتا ہوں کہ آپ دوبارہ اس معزز ایوان کے بلا مقابلہ رہنما، سرپرست اور سپیکر منتخب ہوئے ہیں۔ آپ نے کچھ عرصہ پہلے بھی اس ایوان کو بڑی خوش اسلوبی سے چلایا تھا۔ مشکلات کے لمحوں میں بھی آپ کی صلاحیتوں کا اظہار ہوا اور یقیناً مجھے خوشی ہے کہ جو رہنمائی میں نے آپ کے ساتھ ایک کرسی میں اکٹھے بیٹھ کر اپوزیشن کے دور میں حاصل کی ہے، وہی رہنمائی اب ڈپٹی سپیکر کی حیثیت سے آپ سے حاصل کروں گا۔ میں اپنی پارٹی کی قائد، بیگم نسیم ولی خان صاحبہ، جناب سردار مہتاب احمد خان صاحب، پاکستان مسلم لیگ کے قائد، جناب پیر صابر شاہ صاحب، جناب آفتاب احمد خان شیرپاؤ صاحب، جناب سلیم سیف اللہ خان صاحب اور ہمارے

بہت سے ساتھی جن میں علی افضل خان جدون صاحب، سید علی شاہ صاحب، جناب اکرم خان درانی صاحب، ارباب سیف الرحمان صاحب، شیر زمان شیر صاحب، فرید خان طوفان صاحب، سید احمد خان صاحب، جہانزیب خان صاحب، طاؤس خان صاحب، فتح محمد خان صاحب، قیموس خان صاحب، محمد سلیم خان ایڈوکیٹ صاحب، بھائی گیان سنگھ صاحب، توفیق محمد خان صاحب اور بہت سے ایسے دوسرے دوست جنہوں نے مجھے مبارکباد دی اور ان کی خواہش تھی کہ وہ بھی اپنے خیالات کا اظہار کریں لیکن وقت کی کمی کی وجہ سے انہوں نے اپنے خیالات کا اظہار نہیں کیا، میں ان سب کا مشکور ہوں کہ انہوں نے آپ کی اور میری رہنمائی کا بھی اظہار کیا اور تعریف بھی کی۔ جناب سپیکر! میری یہ خوش قسمتی رہی ہے کہ 1990 میں جب یہاں ہماری پارٹی کی اتحادی جماعت نے مل کر حکومت بنائی تو مجھے میری قائد، بیگم نسیم ولی خان صاحبہ نے کھلی اجازت دی تھی کہ میں بحیثیت رکن ایوان کی تمام کارروائیوں میں حصہ لوں اور جہاں تنقید کی ضرورت ہو، وہاں تنقید کروں، کمیٹیوں میں کام کروں اور جس کمیٹی کی طرف انہوں نے اشارہ کیا تھا، وہ سپیشل کمیٹی تھی مانسہرہ کے ایجوکیشن کے حوالے سے، جس میں اٹھائیس کروڑ کا غبن ہم نے دریافت کیا تھا اور اس میں سے تین کروڑ روپے حکومت کو Saving بھی دی تھی۔ میری یہ بھی خوش قسمتی رہی ہے کہ جب اپوزیشن کا کردار ہماری پارٹی اور ہماری اتحادی پارٹی نے گزشتہ دور میں کیا تھا تو ان کی راہنمائی میں میں نے مختلف معاملات میں دلچسپی لی تھی اور ایوان کی کمیٹیوں میں میں نے بھرپور طریقے سے کام کیا تھا جن میں پبلک اکاؤنٹس کمیٹی، لاء ریفارمز کمیٹی اور بہت سی دوسری کمیٹیاں شامل تھیں۔ الزام اکثر یہ بھی تھا کہ شاید میں کمیٹیوں میں اسلئے زیادہ کام کرتا ہوں کہ مجھے اس کی قیمت یا معاوضہ زیادہ ملتا ہے لیکن میں نے پچھلے سال اکاؤنٹس سے یہ ثابت کیا ہے کہ میں نے بہت سی کمیٹیوں میں بغیر کسی معاوضے کے کام کیا ہے۔ (تالیاں) اور بحیثیت ایک لوکل ممبر اگر کسی کمیٹی میں میں نے

سترہ گھنٹے کام کیا ہے تو مجھے ایک دن کا معاوضہ ملا ہے جبکہ پانچ میل دور سے اگر کوئی ممبر آیا ہے تو اسے تقریباً کئی ہزار روپے ملتے تھے۔ تو میں نے وہ کام اپنے جذبے اور اپنی پارٹی اور اس کی تربیت سے کیا ہے اور باچا خان کے فلسفے سے میں اتفاق کرتا ہوں اور اپنے رہبر ملت، خان عبدالولی خان کی راہنمائی میں میں نے وہ سب سیکھا ہے اور پھر اسمبلی کے اندر مجھے میری قیادت نے وہ سب سکھایا ہے۔ جناب سپیکر! میں آپ کو یقین دلاتا ہوں کہ آپ کی راہنمائی میں میرے ذمہ جو بھی کام ہوگا اور میری مشترکہ اتحادی جماعت نے مجھ پر جو اعتماد کیا ہے اور مجھے اس عہدے کیلئے تجویز کیا ہے اور پھر میں اس ایوان کی تمام جماعتوں، گروپوں اور آزاد اراکین کا بھی مشکور ہوں کہ انہوں نے میرا نام تجویز ہونے کے بعد اس کی مخالفت نہیں کی تو میں یقیناً اس روایت کو کام میں لاؤں گا جو میری روایت تھی۔ میں نے عملاً کمیٹیوں میں اور میں یہاں تک کہوں گا کہ کسی حد تک گستاخاً بھی جمہوری حق کا استعمال کیا ہے۔ اس اسمبلی میں ایک اور روایت بھی میں نے قائم کی تھی لیکن اس ایوان میں وہ شخصیتیں قوم نے واپس نہیں بھیجی ہیں کیونکہ ایسی شخصیتوں نے اس ایوان کی عزت و احترام اور قوم کے اعتماد کو بیچا تھا۔ شکر ہے کہ وہ لوگ آج اس ایوان میں نہیں ہیں کیونکہ یہ ایک مقدس ایوان ہے (تالیاں) اور یہ اچھی روایتیں قائم کرے گا۔ میں آپ سب کا مشکور ہوں کہ آپ سب نے میری تعریف کی اور میں تو یہ کہوں گا کہ "اس کو چھٹی نہ ملی جس نے سبق یاد کیا"۔ شکریہ۔ (تالیاں)

جناب سپیکر، معزز اراکین اسمبلی! د ټولو نه وړاندے خو زه تاسو ټولو ته په دے هاؤس کښے د زړه د اخلاصه خوش آمدید وایم چه تاسو باندے قوم اعتماد اوکړو او دلته مونږ ټول نن ناست یو او په یو خاص مقصد سره ناست یو۔ د هغے خبرے خو به زه تاسو ته عرض اوکړم خو د دے نه وړاندے زه خپل Predecessor، عبدالاکبر خان کوم چه اوس ما نه مخکښے سبکدوش شو،

حقیقت دا دے چه عبدالاکبر خان هاؤس ډیر محنت سره چلولے وو او د هغے صله هم هغه پخپله اُومنله چه ما ته ملاو شوه۔ چه کوم تعریف نے دومره لوئے لوئے سیاستدانانو او پارلیمنټیرین په کومے جذبے سره اوکړو، دا صله هغه ته ملاو شوه۔ مقصد دا دے چه زمونږ قوم داسے قوم دے چه که څوک ښه کار کوی نو د هغے هم په ښه طریقه جواب ورکوی او که څوک بد کوی نو د بدو هم ورله جواب ورکوی او هغه جواب تاسو ته نن د الیکشن د ریزلټ نه بالکل صاف عیان دے۔ نو که یو انسان کښے معمولی هم څه عقل وی او یو کسب ته Devote کوی نو پکار ده چه د دے ټولو نه هغه نصیحت واخلی۔ رومبے خو زه تاسو له دا تسلی درکوم چه انشاء الله دا کومے خبرے چه تاسو زما د Predecessor په باره کښے اوکړے، هغه زه ټولے Endorse کومه۔ زما هم د هغه د پاره هغه جذبات دی چه کوم ستاسو دی۔ پس له هغے نه زه د پیر محمد خان او ورسره ورسره د آفتاب احمد خان شیرپاؤ او د نوابزاده محسن علی خان ډیر زیات مشکور یم چه هغوی په دے هاؤس کښے د ښه روایاتو یو مظاهره اوکړه یعنی Opposition for the sake of opposition نے او نه کړو۔ دوه څیزونه دی یو هغه اپوزیشن چه هغه Constructive وی، یو هغه اپوزیشن وی چه Opposition for the sake of opposition وی نو That is always the destructive Opposition, هغے نه هیڅ معنٰی نه جوړیږی خو د انسان فطرت داسے دے چه که څوک انسان وی، اول لفظ دا دے چه هغه انسان وی نو هغه په معمولی Good gesture باندے، خاصکر چه پختون وی، د پختون هرگز دا معنیٰ نه ده او Thousand times explain شوے ده چه د هغه د ژبه پښتو وی، نه، د دے صوبے هر یو غیرتمند سړے پُختون دے سره د دے

چه څه وختے دا قصه شروع شوه نو زمونږ د پارلیمانی پارټئ لیډرے، بی بی محترمے یو خپل Point of view وو۔ هغے اوونیل چه نه، دا جمهوریت دے، هر چا ته حق دے، الیکشن هم د هغے یوه لاره ده، په دے کښې د الیکشن اوشی او مونږه دا فیصله اوکړه چه مونږه الیکشن کول غواړو لیکن هغه خبره چه څه وختے اورسیده، آفتاب احمد خان شیرپاؤ، محسن علی خان او پیر محمد خان صاحب پاسیدل او پخپله سپیکر صاحب له ورغلل او هغوی د ډیر ښه Gesture مظاهره اوکړه او د دے نه هر گز زه دا نه وایم چه خدا نخواسته، خدا نخواسته که الیکشن شوے وو نو ما به زړه کښې د دوئ بر خلاف څه، ولے چه الیکشن ته خو مونږه تیار راغلی وو، Nomination papers هم ورکول، هر څه داخلولو هم په دے سبب باندے چه یره الیکشن به کوؤ۔ دا هم یو جمهوری طریقه کار دے خو په جمهوری طریقه کار کښې دا هم شته چه Un-oppose هم خلق راتلے شی نو زه به بیا د پیر محمد خان په خاص طور سره او د دے دوؤ رونړو ورسره هم په خاص طور سره شکریه ادا کومه چه دوئ نمبر دو، جمهوری طریقه کار ته په Good gesture کښې دا الیکشن او نه کړو او زه ئے په دوباره باندے Un-opposed elect کړم او ورسره ورسره حاجی عدیل ته خو هم ډیر زیات مُبارکی ورکوم، حقیقت دا دے چه زه په دے باندے د حد نه زیات خوشحال یم، ټول ممبران ما ته ډیر گران دی او زه دا نه وایم چه چا کښې هم د Capabilities کمے دے، هر یو کښې شته خو کوم اهلیت چه حاجی صاحب، ستاسو په مخکښې د هغه موجوده او تیر سیشن کښې د هغه کردار معلوم دے نو حقیقت دا دے چه زه په دے د خپل پارلیمانی بورډ هم ډیر مشکور یم چه حاجی عدیل غوندے سړے ئے ما سره په

دے عہدہ باندے فائز کړو او زه ورته تسلی ورکوم، انشاء الله تعالٰی چه مونږ رونړه یو او دے هاؤس ته ورسره هم تسلی ورکوم، ٹھیک ده چه د هر یو خانے یو خپل Decorum وی خو زه به همیشه خان د حاجی عدیل صاحب خو زیات او ستاسو د هر یو ممبر هم یو شاګرد ګنړم، تاسو ما ته هر وخت پوائنټ آوټ کوئ۔ (تالیاں) چه څه شے هم داسے وی چه هغه صحیح نه وی، انسان چه دے To err is human انسان نه غلطی خامخا کیږی او چه کوم غلطی نه کوی، هغه انسان نه دے۔ دا مسلمه خبره ده نو صرف به دا ما سره مهربانی کوئ، هغه تاسو ټولو په خپلو تقریرونو کښے هم اوونیل، دا یو داسے ورځ وی چه دے کښے په جذباتو کښے لکه زمونږ بعضے ممبرانو ډیر ښه طریقے سره اوونیل چه Ceremonial type خبرے هم پکښے کوی، دغه هم پکښے کوئ، خو راځئ چه یو عهد اوکړو چه مونږه د دے پختنو اسمبلئ چه دا کومے خبرے کړے دی که دا مونږه د روایاتو او د Traditions او Ceremonies په وجه کړی دی چه هم مونږه دے ته په ایماندارئ سره کلک اودریږو او په رښتیانو اووایو چه دا مونږه هغه Ceremonial خبرے نه دی کړی، په دے به عمل کوؤ او عملی خبرے هم کړی دی۔ (تالیاں) هله به مونږه خانے ته رسو۔ اوس تر سو پورے چه زما د اپوزیشن د رونړو تعلق دے، نو زه هغوی ته دا تسلی ورکوم بلکه زما خو داسے طریقه کار دے چه زه بعض وخت رولز او قانون پخپله هم برابره ووم او د الله فضل دے چه کوم کارخوک په ایماندرئ کوی نو هغه زما رولنګ چه تر ننه پورے چه ټولو به پرے Criticism کولو چه دا په کوم کتاب کښے دے، نن هغه د سپریم کورټ، د پریزیډنټ، د چیف منسټر او د پرائم منسټر په هر یو کتاب کښے موجود دے۔ (تالیاں) او تر

ننه پورے چا نه دے لرے کړے- نو زه د اپوزیشن رونړو له دا تسلی ورکوم چه دوئ د بالکل خان بے سهاره نه ګنړی- انشاء الله تعالٰی زه به ګورنمنټ هیڅ کله هم داسے کار ته نه پریږدم چه یو زره هم دوئ سره زیاتے اوکړی او ما له د خپل هاؤس چلولو چل راخی- زه ګورنمنټ ته هم دا په ډیر وضاحت سره وایم چه هغوی دے اسمبلئ ته رانوزی نو چیف منسټر صاحب به دا وانی چه زه دلته بحیثیت د قوم د یو نمانئده یعنی د ټول قوم د نمائنده په حیثیت رانوزم- که لیډرآف دی اپوزیشن، هر څوک چه وی که هغه آزاد وی یا که هر یو ممبر وی، هغه د حکومت وی او که د بل چه، د هغه مقصد صرف او صرف دا وی چه نن مونږ دلته راغلی یو نو مونږ سره صرف او صرف یو شے چه دے، مونږ د چا غلامان یو او د چا نوکران یو؟ د قوم نوکران یو، نو د قوم په فکر او د قوم په غم کښې به لګیا یو (تالیاں) هله به دا هاؤس صحیح چلیږی او دا به زه خاص اجازت ورکوم- فرید ډیرے مزیدارے خبرے اوکړے، رولز کښے ئے حواله ورکړه- فرید طوفان صاحب یادوم، لږ ترے خوشحاله هم شوم، ما سره ګرزیدلے دے نو ډیر پوهه شوے دے، قانونی خبرے ئے پکښے اوکړے چه اپوزیشن والو کښے دا Difficulty ده چه هغوی غریبان Requisition نه شی کولے- ټهیک ده، دا شے پکښے هم موجود دے خو زه به انشاء الله تعالٰی دے نورو ته وایمه چه دوئ د هر یو ممبر، Including the Chief Minister خپله Accountabilty د په دے هاؤس کښے پخپله کوی، په خپله د اووانی چه ما کښے دا نُقص دے، ما کښے دا خامی ده- بل منسټر د راپاسی او هغه د تنقید کوی، مونږ به دا صوبه په دے طریقه چلوؤ، دا نه ده چه اپوزیشن د خا مخا راپاسی او چغه د وهی او ګورنمنټ د خا مخا راپاسی چه د

اپوزیشن خبره خو زه نه منم، نه په دے طریقه۔ نو انشاء اللّٰه تعالٰی چه مونږه، څنګه چه بی بی اوفرمائیل او زما دا خیال دے چه بی بی کومه خبره کوی نو هغه سر ته رسوی، پورا کوی تر څپله وسه پورے، نو مونږ به ټول دا عهد کوو چه زمونږ ټول رونړه، یو دے کښے هیڅ قسم له دِ چا کښے Inferiority complex نه راځی چه مونږه کم یو، مونږ لږ یو، مونږ ډیر یو۔ نه د Superioritycomplex څوک Own کوی او نه د Inferiority complex own کوی، نو هله به انشاء اللّٰه تعالٰی دا هاؤس په خوش اسلوبئ سره چلیږی او زما خیال دے، داسے څه خبره خو پاتے نه ده۔ صرف دا یوه خبره تاسو ته عرض کومه، حکومت چه له خیره سره جوړ شی نو هغه به ورته زه بیا بیا هم وایم، نو چه لیډر آف دی هاؤس کوم Nominate شی هغه مونږ ته معلوم دے، سردار صاحب، ما ته پته ده چه ډیر هوښیار، دانشمند او ماشاء اللّٰه ډیر په هر څه پوهه سړے دے، دا به ورته اوس نه وایم، At the very outset زه دا Request اوکړم چه منسټران صاحبان به په دے هاؤس کښے حاضری باقاعده کوی او بے چهټئ به زه هغه نه معاف کوم، دا صفا خبره ده او بعض بعض منسټران چه داسے په زړه کښے په شک دی، هغوی لږ لږ خاندی هم، خو بهرکیف چه هغه هر څوک وی نو د هاؤس طریقه به دا وی۔ اوس زه تاسو ته د ګورنر صاحب دا یوه چټئ لولم او ستاسو ډیر ډیر زیات مشکور یمه۔

"معزز اراکین اسمبلی! جناب گورنر صاحب نے آئین کے آرٹیکل 130 کی شق (2) (الف) کے تحت اسمبلی کے ممبران کی اکثریت کا اعتماد رکھنے والے رکن کے تعین کیلئے کاغذات نامزدگی اور الیکشن کیلئے خصوصی اجلاس آج دو بجکر تیس منٹ پر بعد از دوپہر اسمبلی ہال میں طلب کیا تھا لیکن انہوں نے ایک لیٹر کے ذریعے وہ مذکورہ آرڈر واپس لے لیا ہے

اور دوبارہ اجلاس کل مورخہ 21 فروری 1997 بروز جمعہ بوقت دس بجے صبح اسمبلی چیمبر میں طلب کیا ہے جس میں آپ سب کو مدعو کیا گیا ہے۔ اب میں موجودہ اجلاس کے متعلق جناب گورنر صاحب کا فرستادہ فرمان پڑھ کر سناتا ہوں۔

"In exercise of the powers conferred by Clause (b) of Article 109 of the Constitution of the Islamic Repulic of Pakistan, I, Lieutenant General (Rtd) M. Arif Bangash, Governor of the North West Frontier Province hereby order that the Provincial Assembly shall, on completion of its business regarding election of Speaker and Deputy Speaker, stands prorogued till such date and time here-in-after be fixed."

نو دے د پاره زه دا اسمبلی برخاست کومه ځنګه چه د ګورنر صاحب حکم دے، تاسو په دے پوهه شئ چه سبا به لس بجے انشاء اللّٰه بیا Meet کیږی۔

(اسمبلی کا اجلاس غیر معینہ مدت کیلئے ملتوی ہوگیا۔)